

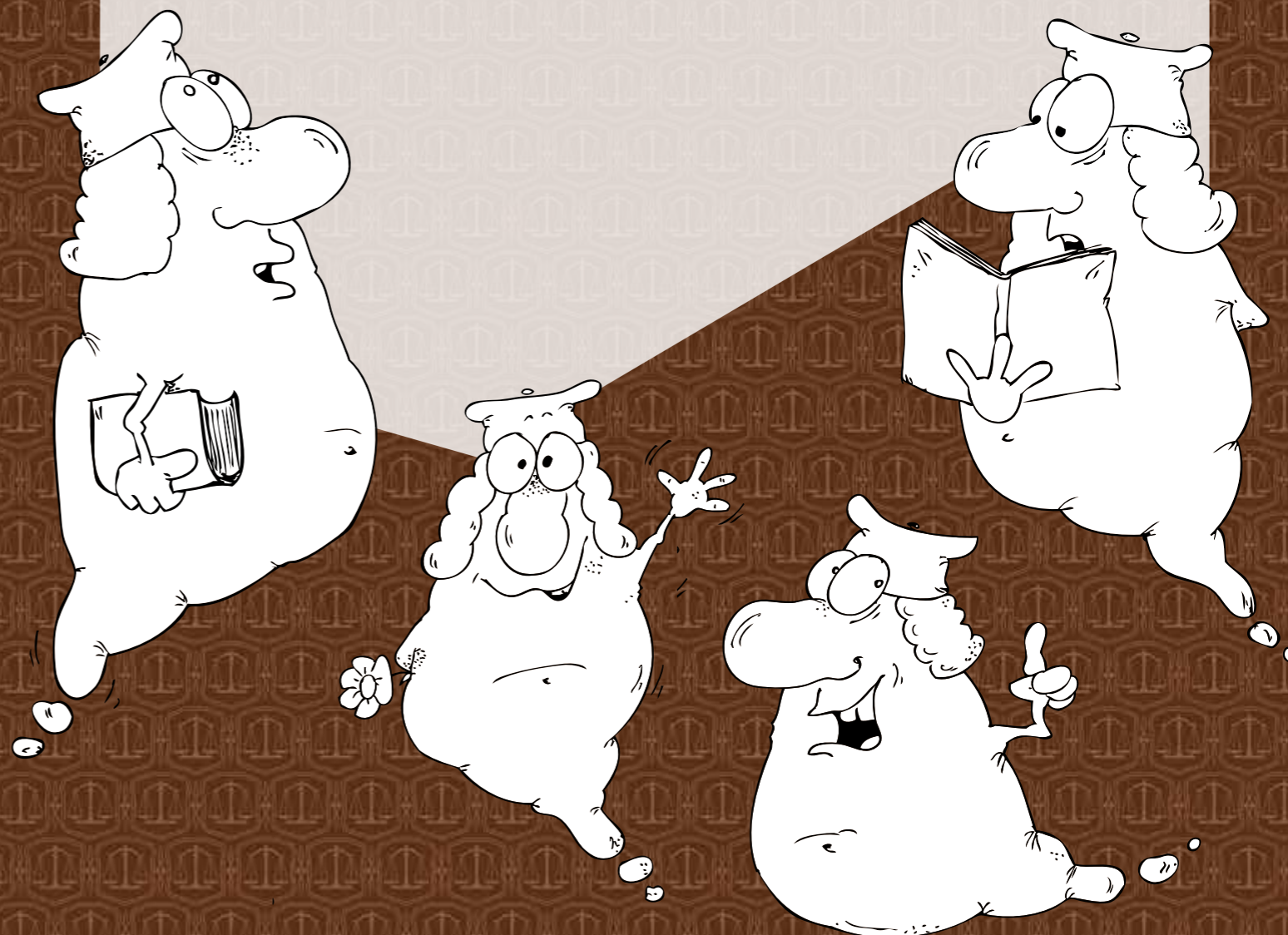


RIIGIKOHUS



KAASUSKONKURSS

RIIGIKOHTU 95. AASTAPÄEV



Riigikohtu 95. aastapäeva kaasuskonkurss

Parimate tööde kogumik

Konkursile laekus 54 tööd, millest viis olid venekeelsed.

Loovtööde kategoorias laekus kuus tööd, millest neli pälvis preemia.

Kaasuskonkursi žürii oli 7-liikmeline. Žürii esimees oli **Saale Laos** (riigikohtunik), žüriisse kuulusid veel **Indrek Parrest** (Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik), **Margus Gross** (Viru Ringkonnaprokuratuuri juhtivprokurör), **Kristel Voltenberg** (Eesti Advokatuuri kantsler), **Madis Somelar** (Tallinna Reaalkooli direktori asetäitja, ajaloo ja uurimistööde aluste õpetaja), **Heddi Lutterus** (Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna juhataja) ja **Kalle Muuli** (Õpetajate Lehe peatoimetaja)*.

*Ei osalenud tööde hindamisel.

SISUKORD

KONKURSIKAASUSTE TEKSTID

Õigus teise eest otsustada	3
Erinevad valikud, üks elu	5
Advokaadi advokaat	7
9. klass	
Pauliine Konsa. Õigus teise eest otsustada	9
Anna Maria Rüütmann. Õigus teise eest otsustada	12
Anett Peel. Advokaadi advokaat	15
11. klass	
Indra Rüüt. Õigus teise eest otsustada	17
Robert Klen Mõistus. Erinevad valikud, üks elu	20
Robert Matthias Mägi. Advokaadi advokaat	24
12. klass	
Aveli Tättar. Erinevad valikud, üks elu	27
Karl-Andero Mere. Õigus teise eest otsustada	30
Grete Uudeküll. Õigus teise eest otsustada	32
Žürii eripreemia	
Ilja Tihhomirov. Erinevad valikud, üks elu	35
Loovtööde kategooria	
9. klassi video. Erinevad valikud, üks elu	39
Arette Kuuseväli. Õigus otsustada teiste eest ehk Kohtunik liivakella ees	40
Maria-Elisabet Jürgens. Õigus teiste eest otsustada	41
Aleksander Aare joonistused	7, 8, 41

Konkursikaasuste tekstid

Kaasus nr 1

Õigus teise eest otsustada

Kolmeaastase Anni vanemad hukkusid aasta aega tagasi autoõnnetuses ning alates sellest ajast on laps viibinud lastekodus. Annil on nahahaigus, mis vajab pidevat hoolt ning mille ravi on kulukas. Anni 13- aastane õde Katrin elab pärast vanemate surma vanaema Maimu juures ühetoalises korteris. Vanaema Maimu on 69 aastat vana ning ei võtnud kahte last enda juurde kasvatada, sest arvas, et ei tuleks sellega toime tulenevalt finantsilistest võimalustest ning oma vanusest ja tervisest. Vanaema Maimul on kõrgevererõhutõbi ja tal oli neli aastat tagasi puusaoperatsioon, mistõttu saab ta nüüd liikuda üksnes karguga ning käib pikematel jalutuskäikudel harva. Katrin on käinud kord kuus Annit üksinda samas linnas asuvas lastekodus vaatamas ja temaga mängimas.

Vanaema Maimu taotles kohtus enda määramist Katrini eestkostjaks, ta määratigi nüüd Katrini eestkostjaks ning ta sai teada, et eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetus on 191,8 € kuus. Kuu aja pärast teatati vanaema Maimule, et USAs elav väliseestlastest abielupaar 37- aastased Kati ja Mart soovivad Annit lapsendada ning vanaema Maimu esitas avalduse, milles taotles enda määramist ka Anni eestkostjaks.

Advokaat Ants, kes määrati Annile eestkoste seadmise menetluses esindama Anni huve, on seisukohal, et kuna Annit lapsendada sooviv Mart töötab nahaarstina ja Kati on kodune, saavad nad pakkuda Annile vajalikku hoolt ja Mardil on olemas vajalikud teadmised. Lisaks on USAs paremad võimalused Anni raviks. Kuna Mardi ja Kati kodune keel on eesti keel ning Anni on kõigest kolmeaastane, ei ole lapse jaoks välisriigis kohanemine raske. Advokaat Ants leidis, et vanaema Maimu ei saa tulenevalt oma vanusest ja haigusest kahe lapse kasvatamisega hakkama. Samuti ei ole vanaema selle aasta jooksul kordagi Annit vaatamas käinud ning laps peaks temaga kohanema samamoodi nagu Kati ja Mardiga. Advokaat Ants pidas kahtlustäratavaks, et vanaema Maimu soovis eestkostjaks hakata alles siis, kui sai teada, et eestkostjaks olemise eest makstakse toetust.

Valla sotsiaaltöötaja oli seisukohal, et Anni eestkostjaks peaks määrama vanaema Maimu, sest perekonda ei tohi lahutada. Katrin on käinud Annit iga kuu vaatamas ning õdede vahel on säilinud tugev side. Kuna Katrin on juba 13 aastat vana, saab ta abistada vanaema Maimut Anni hooldamisel. Lisaks on vanaema Maimu saanud Katrini kasvatamisega vaatamata oma vanusest ja haigustest suurepäraselt hakkama.

Missuguse otsuse peaks kohus tegema?

Abistavad küsimused

1. Missuguseid aspekte peaks kohus lapse huvidest lähtuva kohtuotsuse tegemisel arvestama?
2. Kas Annil on vanaema ja õega emotsionaalne side, mida ei tohi katkestada?
3. Kas olulisemad on perekondlikud suhted või Anni tervis ja võimalik paranemine, mis tagaks täisväärtuslikuma elu?
4. Kuidas peaks kohus suhtuma asjaolusse, et eelduslikult ei suuda vanaema Anni eest Anni täisealiseks saamiseni hoolitseda, kuid kasuperekonnas oleks hoolitsus tagatud?
5. Kas omab tähendust, et Annit lapsendada sooviv pere elab välismaal?



Erinevad valikud, üks elu

Anu unistas advokaadiametist. Ta võttis ennast gümnaasiumi lõpus kokku ja sooritas eksamid väga headele hinnetele ning astus õigusteaduskonda. Pärast õigusteaduskonna lõpetamist läks ta tööle advokaadibüroosse, kus tema ülesandeks oli abistada advokaate kohtuasjade ettevalmistamisel. Mõne aja möödudes pani ta ennast kirja advokaadieksamile, et saada ka ise advokaadiks.

Anu valmistus advokaadieksamiks hoolsalt ja sooritas eksami kirjaliku osa, milles kontrollitakse õigusteoreetilisi teadmisi, suurepärase tulemustega. Advokatuuri kutsesobivuskomisjon leidis aga, et Anu isiksuseomadused on advokatuuri liikmeks saamiseks mittesobivad. Anu advokaadieksamit ei loetud sooritatuks ning teda ei arvatud advokatuuri liikmeks. Advokaadi kutsenimetust võivad aga kasutada vaid advokatuuri liikmed.

Advokatuuriseaduse § 23 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab advokatuuri liikmeks võetav isik olema aus ja kõlbeline ning advokaaditööks vajalike võimete ja isiksuseomadustega.

Advokatuuri kutsesobivuskomisjon oli advokaadieksami suulises osas küsinud Anult, kas ta on teinud asju, mille üle ta uhkust ei tunne. Nimelt oli üks komisjoni liige Anu nime „guugeldanud“ ja otsingutulemuste seas oli ka informatsiooni, mis tegi komisjoni liikmeid ärevaks. Nimelt oli Anu liitunud Facebookis avaliku grupiga „Kanepi legaliseerimise pooldajad“ ja teinud sinna postitusi, milles andis nõu, kuidas käituda, kui politsei kahtlustab narkootilise aine omamises.

Anu vastas komisjonile, et tal on väga piinlik kahe noorpõlves tehtud lolluse pärast. Esiteks tõi Anu välja, et ta on politseile jäänud vahele narkootilise aine tarvitamisega, kuid ta oli siis vaid 15-aastane. Väga mitmed tema sõbrad kasutasid pidude ajal kanepit ja kuna ta ei tahtnud ka neist kehvem olla, proovis ta seda samuti mõned korrad. Ükskord aga ühel koolikaaslase juures toimunud peol kutsusid naabrid politsei ning nad jäid kanepi omamisega vahele. Kuna tegemist oli esmakordse seaduserikkumisega, pääsesid nad vaid hoiatusega.

Kuna Anu tahtis komisjonile rõhutada ausust, pidas ta paremaks ära rääkida ka oma teine „mineviku patt“, mis tal hingel on. Anu rääkis komisjonile, et ta oli 17-aastaselt võltsinud oma passi, et pääseda ööklubisse, kus esines laulja, keda ta oli teismelise east peale jumaldanud. Kuna see laulja andis Eestis vaid ühe kontserdi, mis toimus ööklubis, kuhu aga oli alla 18-aastastel sissepääs keelatud, oli Anu kleepinud oma passil oleva sünniaasta numbri peale ajalehest väljalõigatud muu numbri ning teinud passist koopia, mille kohaselt ta oli tegelikult aasta vanem. Ööklubi turvamehed võltsimist ei kahtlustanud ja lubasid ta passikoopia alusel ööklubisse kontserdile. Anu tunnistas advokatuuri kutsesobivuskomisjonile, et ta sai alles juuraõpingute ajal ülikoolis teada, kui karm süütegu tegelikult dokumendi võltsimine on, ning ta on väga õnnelik, et turvamehed võltsimist ei avastanud ning politseid ei kutsunud.

Advokatuuri kutsesobivuskomisjon leidis aga, et Anu teod, olenemata sellest, et ametlik menetlus algatati vaid ühe teo puhul, näitavad, et ta tegelikult ei austa õiguskorda ning ei ole seega piisavalt kõlbeline advokaadi kutsenimetuse kandmiseks. Komisjon rõhutas, et isik, kelle suhtes on toimunud menetlus narkosüüte eest kasvõi alaealisena, ei sobi advokaadiks, kuna selliste isikute advokatuuri kuulumine mõjub halvasti kogu advokatuuri mainele. Advokatuuril kui advokaatide omavalitsuslikel põhimõtetel tegutseval kutseühendusel on ulatuslik otsustusõigus selle üle, keda võtta advokatuuri liikmeks ja keda mitte.

Anu otsustas advokatuuri kutsesobivuskomisjoni otsuse vaidlustada kohtus. Anu leidis, et advokatuuri kutsesobivuskomisjonil ei ole õigust isikule ette heita eksimusi, mida see pani toime alaealisena. Kuna tal täisealisena ühtegi seaduserikkumist ei ole, siis tuleb talle anda võimalus „alustada puhtalt lehelt“. Ka Euroopa Kohus leidis oma hiljutises lahendis, et isegi internetis on isikul „õigus olla unustatud“. Pealegi ei oleks komisjon saanudki dokumendi võltsimise juhtumist teada, kui Anu ise ei oleks seda neile rääkinud.

Kuidas kohus peaks otsustama?

Abistavad küsimused

1. Kas advokatuuri kutsesobivuskomisjon oli teinud Anu suhtes õige otsuse? Kuidas advokatuuri kutsesobivuskomisjon peab hindama advokatuuriseaduses advokaadile esitatavat nõuet, et advokatuuri liikmeks võetav isik peab olema „aus ja kõlbeline ning advokaaditööks vajalike võimete ja isiksuseomadustega“?
2. Milliseid asjaolusid ja isiku minevikus toimunud sündmusi võib kutsesobivuskomisjon otsuse tegemisel aluseks võtta? Kui kaugel isiku minevikus toimunud sündmusi võib arvesse võtta?
3. Kas on mingeid süütegusid, mida ei saa isikule kunagi andeks anda? Kas narkosüüteod võiksid olla sellised?
4. Kas korduvad seaduserikkumised näitavad midagi isiku kõlbelisuse või isiksuseomaduste kohta?
5. Kui ulatuslik on advokatuuri otsustusõigus, kellele anda õigus advokaadi kutsenimetuse kasutamiseks?

Advokaadi advokaat

Advokaat Arto Uljas on lahutamas oma abielu. Vaidlus on pingeline ja ajamahukas. Arto Uljas tunneb, et tal pole ei aega ega tahtmist kohtuasjaga ise tegeleda ja palkab endale esindaja, advokaat Hendrik Õiglase.

Arto Uljas ja Hendrik Õiglase kohtuvad mitmeid kordi, et arutada strateegiat ja võimalikku kompromissi. Ajapikku tekib advokaat Hendrik Õiglasel kahtlus, et tema kliendi, advokaat Arto Uljase, tervis pole päris korras. Arto Uljas unustab asju ära – ka selliseid asju, mida advokaat ära ei tohiks unustada. Nii pidi Hendrik Õiglase Arto Uljasele mõne nädala eest meelde tuletama, et viimane peab ühes käimasolevas kohtuasjas esitama apellatsioonkaebuse.

Hendrik Õiglase võtab julguse kokku ning otsustab Arto Uljasega tema tervisest rääkida. Arto Uljas puikleb esialgu vastu ning väidab, et temaga on kõik korras, kuid tunnistab siis üles, et on juba mõnda aega kannatanud mäluhäirete all. Arst on tal diagnoosinud haiguse ja välja kirjutanud rohud, mis peaksid sümptomeid leevendama.

Hendrik Õiglase kardab, et tulenevalt oma tervislikust seisundist ei ole Arto Uljas võimeline oma klientide huve kaitsma. Hendrik Õiglase leiab, et Arto Uljas peaks advokaadiametist loobuma ning püüab selles ka Arto Uljast veenda. Arto Uljas saab pahaseks. Ta ütleb, et võtab regulaarselt ravimeid ning tema haigus on kontrolli all. Arto Uljas leiab, et ta on piisavalt terve ning tal pole plaaniski oma tööst loobuda. Ühtlasi tuletab Arto Uljas Hendrik Õiglasemale meelde, et tulenevalt advokatuuriseaduse §-st 45 on Hendrik Õiglase kui Arto Uljase advokaat kohustatud hoidma saladuses talle õigusteenust osutades teatavaks saanud andmed.

Hendrik Õiglase on väga mures. Ta mõistab, et talle teatavaks saanud informatsioon Arto Uljase tervisliku seisundi kohta on konfidentsiaalne. Samas kardab Hendrik Õiglase, et lõpuks saavad kahjustatud Arto Uljase klientide huvid. Hendrik Õiglase otsustab rääkida Arto Uljase tööandjaga. Tööandjal pole Arto Uljasele tööga seotud etteheiteid, kuid ta leiab siiski, et Arto Uljasele pole tema büroos enam kohta. Kuuldused Arto Uljase tervislikust seisundist hakkavad levima ning üsna pea on tal on võimatu leida tööd advokaadina.



Hendrik Õiglase koos tema vastu olevate seadusparagrahvidega. Joonistas Aleksander Aare.

Arto Uljas on veendunud, et Hendrik Õiglane on läinud seadusega vastuollu ning ta teeb politseile avalduse. Hendrik Õiglase vastu algatatakse kriminaalasi. Prokurör leiab, et oma tegevusega on Hendrik Õiglane Arto Uljase huve tugevalt kahjustanud – Arto Uljas on jäänud ilma sissetulekuta. Hendrik Õiglane oleks advokaadina pidanud lähtuma eelkõige Arto Uljase huvidest ning konfidentsiaalsuskohustust rikkudes on Hendrik Õiglane läinud vastuollu nii advokatuuriseaduse §-ga 45 kui ka karistusseadustiku §-ga 157 mis sätestab, et kutse- või ametitegevuses teatavaks saanud teise isiku tervist, eraelu või äritegevust puudutava teabe avaldamise eest isiku poolt, kellel on seadusest tulenev kohustus hoida sellist teavet saladuses, – karistatakse rahalise karistusega või kuni kolmeaastase vangistusega.

Kuidas peaks otsustama kohus?

Abistavad küsimused

1. Millises olukorras võib advokaat konfidentsiaalsuskohustust rikkuda?
2. Kas oht, et advokaadi klientide huvid ei ole kaitstud on piisav põhjus konfidentsiaalsuskohustuse rikkumiseks?
3. Kas Arto Uljasel on kohustus hinnata oma tervislikku seisundit ja loobuda klientide esindamisest, kui ta ei suuda seda teha piisavalt hästi?



Arto Uljas ehk masendunud mees, kelle „hammasrattad logisevad“. Joonistas Aleksander Aare.

9. klass

I koht

Õigus teise eest otsustada

Pauliine Konsa, Tartu Mart Reiniku Kool

Juhendaja Karolina Antons

Anni saatus sattus meedia tähelepanu keskpunkti paar nädalat tagasi, kui Postimees avaldas loo Anni vanaemast. Seal selgitati Anni vanaema olukorda ning tema suurt soovi saada Anni hooldusõigus endale. Pärast selle artikli avaldamist on kõigi Eesti kodanike silmad naelutatud loo edasisele arengule. On selgelt näha, kuidas rahvas on kahte lehte tõmbunud, ühed toetavad Marti ja Katit, teised soovivad, et Maimu saaks Anni hooldusõiguse. Artiklile on kogunenud juba tuhat kommentaari, kus inimesed oma arvamust põhjendavad ja tulihingeliselt teineteisega vaidlevad. Noorem põlvkond on kindlalt Kati ja Mardi poolel, samas kui vanemad inimesed pooldavad Maimut. Maimu ise oli algul tähelepanust sõnatu, aga nüüd kasutab seda ära, et võita Anni hooldusõigus endale. Ta on juba mitmeid kordi televisioonis esinenud ja pidanud südamesse minevaid kõnesid näiteks saates „Ringvaade“. Mart ja Kati, kes on istungi ajaks Eestisse tulnud, on aga meedia tähelepanu eest varjunud, nad ei anna kommentaare ja väldivad uudishimulikke ajakirjanikke. Täna on lõpuks käes kohtuistung, kus otsustatakse Anni edasine saatus. Anni vanaema Maimu, õde Katrin ning valla sotsiaaltöötaja, kes kõik soovivad, et Anni hooldusõiguse saaks vanema Maimu, istuvad koos ühel saali poolel ja põrnitsevad läbilõikavate pilkudega vastaspoolel istuvaid Marti ja Katit. Samuti on kohtusaalis advokaat Ants, kes on määratud Anni eeskostjaks. Tema alustabki oma kõnega.

ANNI EESTKOSTJA ADVOKAAT ANTSU SÕNAVÕTT:

„Tere, oleme siia tulnud, et otsustada lõpuks, kes saab Anni hooldusõiguse. Ma olen määratud kaitsma Anni huve. Olen rääkinud mõlema osapoolega ja kaalunud erinevaid argumente. See on olnud üks minu kõige keerulisemaid töid, tõeline väljakutse. Raske on otsustada kellegi saatuse üle ja teada, et sinu otsus muudab igaveseks selle lapse elu. Ma olen jõudnud aga otsusele, et Annile oleks parem, kui ta lapsendaksid USA-s elavad Mart ja Kati. Kuna Anni nahahaigus vajab pidevalt hoolt ja ravi ning Mart on nahaarst, kes saaks tema eest hoolitseda. USA-s on paremad võimalused Anni ravimiseks ja tal oleks suurem võimalus parandada ning elada täisväärtuslikku elu. Kati on kodune ja saaks pöörata kogu oma tähelepanu Anni eest hoolitsemisele. Kati ja Mardi kodune keel on eesti keel ja kuna Anni on kolmeaastane ei tohiks talle välisriigis kohanemine raske olla. Vanaema Maimu tervis ei ole hea ning pole kindel, et ta suudaks hoolitseda Anni eest kuni tema täisealiseks saamiseni, mis tähendaks Annile uuesti lastekodusse saatmist. Lapse ja lapsendaja soovitatav vanusevahe on viisteist kuni nelikümmend aastat, Maimu ja Anni vanusevahe on 66 aastat ja see ületab soovitatava vanusevahe 26 aastaga. Seetõttu poleks Maimu kõige parem valik Anni jaoks. Samuti pole vanaema Maimu võimeline tegema pikemaid jalutuskäike, mis omakorda tähendab, et ta pole võimeline poes käima ega Anni lasteaeda viima ja sealt tooma. See omakorda seaks lisäülesandeid Anni õele Katrinile, kes peaks siis hoolitsema nii vanaema Maimu, kui ka oma väikse õe eest. Maimu tunnistas ka ise, et ta pole

võimeline kahe lapse eest hoolitsema siis kui Anni ja Katrini vanemad hukkusid. Maimu pole Annit vaatamas käinud viimase aasta jooksul kordagi, mis tähendab, et neil puudub otsene emotsionaalne side. Anni õde Katrin on käinud Annit kord kuus vaatamas ja temaga mänginud, aga nende vahel olev side ei ole tugev, kuna kord kuus pole piisavalt tihe, et Anni ja Katrini vahel võiks tekkida tugev side. Kuna Anni on väike, suudab ta kergesti kohaneda muutustega ja luua uusi sidemeid teiste inimestega. Seetõttu ei ole Annile probleemiks uues keskkonnas ja uute vanematega kohenemine. Samuti hakkas vanaema Maimu tundma huvi Anni lapsendamise vastu alles siis, kui ta sai teda, et hooldustasu on 191,8€ kuus. Enne seda ei ilmutanud ta soovi Anni lapsendamise vastu, mis võib viidata sellele, et Maimu soovib saada raha ning ei hooli Anni huvidest eriti. See läheks aga omakorda vastuollu Laste õiguste konventsiooniga, kus on öeldud, et kellelgi ei ole õigust kasutada last ära omakasupüüdlikel eesmärkidel. Seetõttu oleks Annil parem elada kindlustatud ja jätkusuutlikus perekonnas Kati ja Mardiga, kes suudavad tagada talle kindla ja turvalise lapsepõlve ning tuleviku.“

Vanaema Maimu paistab olevat südamepõhjani solvatud advokaadid seisukohtadest ja suudab vaevu rahulikult istuma jääda. Anni õde Katrin hoiab vanaema käest tugevasti kinni, silmades aga paistab tal meelega. Kati ja Mart on rahulikud ja ei näita oma emotsioone välja, kuid on aimata teatavat rahulolu nende pilgust. Järgmisena tõuseb püsti valla sotsiaaltöötaja, et pidada oma kõne.

VALLA SOTSIAALTÖÖTAJA SEISUKOHAD:

„Tere, mina tunnen isiklikult Maimut ja võin öelda, et süüdistused ja laim, mida advokaat Ants Maimu kohta ütles, pole õigustatud. Ma võtan väga isiklikult selliseid probleeme nagu Anni olukord hetkel ja leian, et need tuleb lahendada õiglaselt, arvestades lapse huve. Sellepärast arvan ma, et Maimu peaks saama Anni hooldusõiguse endale, kuna ta on Anni lähisugulane ja on tundnud Annit väikesest peale. Maimu on näidanud Katrini eest hoolitsedes, et ta suudab laste eest vastutada ja tema vanus ega haigus ei sega teda selles. Samuti on Katrin käinud Annil iga kuu kord külas ja neil on õdedevaheline tugev side, mida ei tohiks murda. Katrin on 13aastat vana ja saab ka aidata Anni eest hoolitseda. Ka Anni ja Katrini vanemad oleks soovinud, et nende laste eest hoolitseb inimene, kes neid tunneb ja et nad elaksid oma kodumaal mitte välismaal. Mart ja Kati elavad välismaal ja sinna kolimine võib tekitada tõsise šoki väiksele Annile. Ta ei pruugi uue keskkonnaga harjuda ja samuti ei pruugi ta uusi vanemaid omaks võtta. Lapseõiguste konventsioonis on öeldud ka seda, et igal lapsel on õigus väljendada ennast oma emakeeles, saada osa oma kultuurist ja rahvuslikest väärtustest. Mart ja Kati elavad välismaal ja seetõttu ei pruugi Anni saada osa Eesti kultuurist ja rahvuslikest väärtustest ning see oleks tema õiguste rikkumine. Advokaat Ants ütles, et lapsendaja ja lapsendatavad vanusevahe võib olla viisteist kuni nelikümmend aastat. Maimu aga ei soovi Annit ju lapsendada, vaid saada hooldusõigust. Hooldusõiguse taotlemisel pole määratletud vanusevahe suurust. Maimu soovib Annile parimat ja on kindel, et suudab talle ise piisavalt hea elukeskkonna tagada ja ei ole huvitatud lapsehooldustasust. Ta keeldus algul Anni hooldusõigusest, kuna arvas, et pole võimeline kahe lapse eest hoolitsema, aga Katrini eest hoolitsemine on tal hästi välja tulnud ja nüüd ta leiab, et suudab ka Anni eest hoolitseda. Ta on juba õnnetuses kaotanud oma lapse ja ei taha seda kogeda teist korda, jäädes ilma oma lapselapsest. Eesti põhiseaduse §27 järgi on perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna aluseks, riigi kaitse all. Samuti sätestab meie põhiseadus selle, et perekond on kohustatud hoolitsema oma abivajavate liikmete eest. Ja just seda Maimu ka teha soovib. Seetõttu ei tohiks Anni eraldada Maimust ja Katrinist, kes on ta perekond, sest see tähendaks, et riik ei kaitseks perekonda ja see läheb vastuollu meie põhiseadusega. Nende punktide alusel peaks andma Anni hooldusõiguse just vanaema Maimule.“

Maimu nägu on muutunud rõõmsamaks, Kati ja Mart paistavad murelikud. Kohus läheb oma otsust langetama, pinge tõuseb. Aja möödudes muutuvad kõigi näod murelikeks, keegi pole enam rõõmus ega enesekindel. Varsti naaseb kohtunik otsusega. Kõigi pilgud on ta näole naelutatud, tundub nagu keegi ei julgeks hingata kohtusaalis.

KOHTUNIKU OTSUS:

„Lõpetagem see saaga, et üks väike laps saaks lõpuks oma koha elus üles leida. Kohtu otsus on anda Anni hooldusõigus Mardile ja Katile, kuna lähtudes Anni heaolust suudavad nemad Anni eest paremini hoolitseda. Aga, sellega käib kaasas kohustus külastada Anniga vähemalt kaks korda aastas Eestit. Annile tuleb õpetada eesti keelt ja anda talle võimalus kogeda Eesti kultuuri ning tundma õppida väärtusi. Samuti tuleb talle rääkida tema perekonnast. Anni ja Katrini vahelist sidet tuleb hoida ja Anni sirgudes tuleb tagada õdede omavaheline suhtlus kas kirja teel või internetis. Anni õele Katrinile tuleb samuti kaks korda aastas tagada võimlus külastada Marti, Katit ja Anni Ameerikas. Anni hooldusõigus läks Mardile ja Katile, sest arvestades Maimu haigust, ja vanust poleks Maimu võimeline üksi hoolt kandma kahe lapse eest. Mardil ja Katil on paremad võimalused hoolitseda ka Anni haiguse eest, nad on ka rahaliselt paremini kindlustatud. Anni hooldamine oleks nii Maimule kui ka Katrinile lisakoormuseks, millega neil oleks raske hakkama saada ja see kahjustaks Anni heaolu. Mardi ja Kati välismaal elamine tähendab, et Ann hakkab oma kodumaast eemal elama, aga kuna Ann on kolmeaastane suudab ta uue keskkonnaga kohaneda ja kui ta läheks Maimu juurde elama tuleks tal samamoodi kohaneda uue koduga. Lähtudes nendest seisukohtadest leiab kohus, et Annil on parem elada Mardi ja Katiga USA-s.“

Kati ja Mart kallistavad üksteist, nende rõõm on ilmselge. Maimu suudab ainult vihast nõretava pilguga kohtunikku jõllitada, Katrin seevastu valab pisaraid, nende pettumust ja kurbust on kogu ruum täis. Nii leidis lõpu see nädalaid kestnud dilemma Anni tuleviku üle. Sellised kohutistungid ei toimu tihti, aga kahjuks peab tõdema, et neid esineb. Iga aastakümne nende hulk suureneb ja järjest rohkem tuleb otsustada laste elude üle, kes ise on veel liiga noored, et avaldada oma arvamust või soovi. Loodetavasti, leiavad kõik need juhtumid samasuguse õnneliku lõppu nagu Anni juhtum.

9. klass

II koht

Õigus teise eest otsustada

Anna Maria Rüütman, Tallinna Inglise Kolledž

Juhendaja Kai Aus

Kolmeaastane Anni, kes kaotas oma vanemad autoavariis, elab lastekodus. Annil on ka 13-aastane õde Katrin, kes elab ühetoalises korteris koos 69-aastase vanaema Maimuga. Vanaema ei võtnud mõlemaid lapsi enda juurde, sest ta arvas, et ei tuleks kahe lapsega toime. Maimul on kõrgvererõhutõbi ja neli aastat tagasi olnud puusaoperatsiooni tõttu saab ta liikuda vaid lühikesi vahemaid ja sedagi vaid karguga. Katrini eestkostjaks määramisel sai ta teada, et eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetus on 191,8 eurot kuus. Vanaemale teatati, et Anni lapsendamisest on huvitatud Ameerikas elav abielupaar, 37-aastased Kati ja Mart, seejärel esitas ka Maimu eestkostjaks määramise avalduse. Minu arvates peaks kohus määrama Anni eestkostjaks Ameerikas elavad Kati ja Mardi.

POOLTARGUMENDID:

Annil on nahahaigus, mis vajab pidevat hoolt. Eesti vabariigi põhiseaduse § 28 järgi on igaühel õigus tervisele. Mart on nahaarst ja saaks anda Annile parimat võimalikku ravi. Kuna haiglad, ravimid ja ravivõimalused ning ka tervishoiusüsteem on Ameerika Ühendriikides kõrgemalt arenenud, oleks Annil tervise vaatenurgast seal parem elu. Kati on kodune ja seetõttu saab Anni vajalikku kahekümne nelja tunnist järelevalvet ja hoolt ning lihtsamaid raviprotseduure saab Annile teha kodus, mis on temavanusele lapsele parem. Koduses keskkonnas tervenemine ei tekitaks lapses ka stressi. Mardil on olemas kõik vajalikud teadmised ja Anni igakülgne heaolu oleks garanteeritud. Kõige tähtsam on antud olukorras Anni tervis, sest lapsena haiguse ravimata jätmine võib edaspidi kaasa tuua tüsistusi ning ei tagaks täisväärtuslikku elu. Nahahaiguse kontrolli alla saamine tõstaks ka lapse enesekindlust.

Sellele vaatamata, et Kati ja Mardi elukohaks on Ameerika, on nende kodune keel eesti keel. Tänu sellele poleks väikesele Annile võõras keelekeskkonnas kohanemine raske. Kuna ta on vaid kolmeaastane, õpiks ta kiiresti ära inglise keele. Keelt osates on lihtne sobituda teiste laste hulka ja leida sõpru, mis on nooremas eas palju lihtsam ning ka hariduse omandamisel ei teki keeleprobleeme. Et kodune keel on eesti keel, säiliks Annil eesti keele oskus ja side Eestimaaga, seega säilib võimalus Eestisse naasta ja oma bioloogiliste sugulastega suhelda. 13-aastase Katrini ja Anni vahel on säilinud side, mida Katrin on alal hoidnud õega lastekodus mängimas käies. Arvestades tänapäeva suhtlusvahendeid, oleks Katrinil võimalik Anniga suhelda Skype'i teel ja õdede side ei katkeks.

Vanaema Maimul on kõrgvererõhutõbi ja puusaoperatsiooni tõttu liigub ta minimaalselt. Need tegurid võivad kujuneda probleemiks Anni eest hoolitsemisel, kuna eestkostjana tuleb tal olla aktiivne ja pidevat hoolt vajava nahahaiguse tõttu peab Anni käima regulaarselt arsti juures. Muidugi saab väita, et 13-aastane tüdruk on suur abi ja tugi täiskasvanule lapse kasvatamisel, aga niivõrd suur kohustus nagu pidev ja keeruline õe eest hoolitsemine rööviks Katrinilt tema enda lapsepõlve ja

13-aastane peaks saama üleöö täiskasvanuks. Iga laps peaks alaealisena lapse elu nautima. Samuti ei ole pensionärist vanaema finantsilised võimalused piisavalt head, et osta vajalikke parimaid ravimeid. Kuigi perekonnas eestkostel oleva lapse toetus on 191,8 eurot kuus, kulub kahe lapse eest hoolitsemiseks rohkem kui 383,6 eurot kuus. Kuigi Eesti Vabariigi põhiseaduse § 37 seisab, et igapähe on õigus tasuta haridusele üldhariduskoolis, suurenevad kulud veelgi, kui Anni kooli läheb. Kati ja Mart saaksid kõrgema palga juures sellele lapsele ka paremat elu pakkuda. Lisaks võis Maimu huvituda Anni eestkostest alles siis, kui sai teada igakuise toetusumma suuruse.

VASTUARGUMENDID:

Viimase pooltargumendi lõppu saaks vaadata ka teise nurga alt. Vanaema ei tahtnud alguses olla mõlema lapse eestkostja, kuna kartis, et ei saaks neile mõlemale pakkuda täisväärtuslikku elu. Alles pärast toetussumma teadasaamist avalduse esitamine võib näidata tema vastutustundlikkust ja hoolivust. Ta tahab võimaldada oma lapselastele parimat elu ja kui tal enne ei olnud enda arvates rahaga piisavalt hea seis, siis pärast summa teada saamist ja kaalutlemist oli ta kindel, et suudab kahe lapse eest hoolitseda. Tuleb arvesse võtta ka seda, et Eesti Vabariigis on pensionile jäämise vanus 63 aastat ja et Maimul on liikumise ja tervisega probleeme, nii et tööl käimine oleks välistatud. Seega võib pidada Maimut pensionile jäänud kodaniks. Sel juhul lisanduks kuu eelarvesse pension ja jääks veidi rohkem raha laste vajaduste rahuldamiseks. Kogu vanaema Maimu kaalutlus lastele pakutavate võimaluste üle näitab planeerimisoskust, nii oleks hoolitsus laste eest tagatud ka olude kitsenedes.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 27 järgi on perekond rahva püsimise, kasvamise ning ühiskonna alusena riigi kaitse all. Sellest järeldan, et peret ei tohi lõhkuda, eriti veel peret, kes on koos niivõrd palju üle elanud kui Anni pere. Anni on kaotanud hiljuti oma vanemad ja veel viimastest pereliikmetest kaugenemine võib väikelapsele väga traumeeriv olla. Lihtne ei oleks ka Katrinil ja Maimul, sest mure Anni nahahaigusest ei kaoks. Nii suure vahemaa tagant ei ole võimalik kuidagimoodi aidata või kasulik olla ning käed rüpes istuda, kui oma pereliige abi vajab, ei ole kerge. Katrin on näinud palju vaeva, et õega tugevat sidet hoida, ja kui nüüd viiakse ta õde kaugel asuvale võõrale maale, oleks Katrinil raske ja ta võib langeda depressiooni. Ka Maimul oleks omakorda raske, sest pere kooshoidmine ei õnnestunud ning tema kurvameelsusel võib olla suur mõju Katrini tervisele. Alati ei olegi majanduslik seis kõige tähtsam, sest vahel piisab sellestki, et pere hoiab kokku ning toetab üksteist rasketel hetkedel.

Muidugi peab laps kohanema Maimuga, sest vanaema ei ole Anni viimase aasta jooksul vaatamas käinud, aga see oleks palju lihtsam, kui kohaneda täiesti uute inimestega. Kohanemist vanaemaga on kodus toetamas õde Katrin, keda Anni saab usaldada. Anni harjuks kiiresti ning talle meenuks varem vanaemaga veedetud aeg. Täiesti uues keeleskkonnas ja võõras ümbruses on kohanemine raskem ning lapsele võib olla see hirmutav. Katrinile saaks Anni alati oma muresid rääkida. Kati ja Mardiga ei pruugi Annil nii usalduslikku suhet tekkida. Väike laps võib tõmbuda endasse ja jääda oma muredega täiesti üksi. Kuna õdede vahel on säilinud tugev side, tekkiks Annil arvatavasti koduigatsus ja väikesed lapsed elavad seda raskesti üle.

KOHTUOTSUS:

Pärast pikki kaalutlusi, olen jäänud oma algse seisukoha juurde: Anni lapsendamisõiguse peaks kohus andma Katile ja Mardile. Maimu ja Katrin on küll pere vaatenurgast tähtsad ja vajalikud tugiisikud väikesele lapsele, kuid lapse tervislik seisund on siiski tähtsam kui perele lähedalolek või tihe sugulastega suhtlemine. Samuti saavad kaks täiskasvanut pakkuda lapsele kindlamat tuge. Ameerikas saaks Anni nahahaigust paremini ravida ja adopteerijatel oleks selle tagamiseks ka paremad ressursid. Anni saaks osa protseduuridest läbida kodus ja tema pere saaks talle pakkuda täisväärtuslikku elu. Nii väikese lapse tervislik seisund on tähtis, sest tüsistuste tekkimise ohuga ei ole mõtet riskida. Kindlasti tuleb teavitada lapsendamisest, mitte hoida seda Anni eest saladuses. Suur vahemaa ei rikuks suhteid perega ning neil oleks võimalus suhelda ja ka kohtuda, sest Anni kasvab eestikeelses peres.



9. klass

III koht

Advokaadi advokaat

Anett Peel, Tallinna Prantsuse Lütseum

Juhendaja Helina Raal

JUHTUMI KIRJELDUS

Advokaat Arto Uljas on lahutamas oma abielu. Oma esindajaks palkas ta advokaat Hendrik Õiglase. Õiglasel tekib kahtlus, et Arto Uljasel võib olla mäluhäire, kuna Uljas unustab ära ka asju, mida advokaat ei tohiks unustada. Arto Uljas tunnistab enda haigust, kuid ütleb ka, et ta saab mäluhäirete vastu ravi. Kuigi advokaadil on seaduse järgi kohustus kliendi saladusi hoida, otsustab Hendrik Õiglase rääkida siiski probleemist Uljase tööandjale, kuna kardab, et advokaat Uljase tervisehäire hakkab mõjutama tema töö kvaliteeti. Tööandjal pole Uljasele tööga seotud etteheiteid, kuid otsustab siiski saadud info põhjal ta töölt vabastada. Arto Uljas on veendunud, et Hendrik Õiglase on läinud seadusega vastuollu ning ta teeb politseile avalduse. Hendrik Õiglase vastu algatatakse kriminaalasi.

HENDRIK ÕIGLASE SEISUKOHT

Hendrik Õiglase põhjendab oma teguviisi sellega, et ta püüdis kaitsta Uljase klientide huve, kuna tema hinnangul ei olnud Arto Uljas võimeline tööd korralikult tegema. Hendrik Õiglase leidis, et kuigi ta rikkus seadust oli see siiski väga vajalik tulevaste klientide pärast, kes võivad kannatada Arto Uljase terviseprobleemide pärast.

ARTO ULJASE SEISUKOHT

Arto Uljase seisukoht on, et Advokatuuriseaduse § 45 järgu on Hendrik Õiglase, kui Arto Uljase advokaat, kohustatud hoidma saladuses talle õigusteenust osutades teatavaks saanud andmed. Õiglase, rikkudes konfidentsiaalsuskohustust, kahjustas Arto Uljase mainet ning töökohta.

JUHTUMI ANALÜÜS

Eesti Vabariigi Advokatuuriseaduse § 45 lõige 1 sätestab advokaadi kohustuse hoidma saladuses talle õigusteenust osutades teatavaks saanud andmeid. Antud juhtumil, sai Arto Uljase tervislik seisund advokaat Õiglasele teatavaks õigusteenust osutades, kuna selle protsessi käigus pani ta tähele Uljase mäluhäireid, mis tema hinnangul võisid hakata oluliselt häirima Uljase tööd advokaadina. Samuti rääkis Uljas oma tervisehäiretest Õiglasele ainult tänu sellele, et ta oli palganud ta endale advokaadiks lahutusprotsessis, mille ettevalmistamise käigus Õiglase haigussümptomeid märkas. Järelikult oli tegemist Õiglasele õigusteenuse osutamise käigus teatavaks saanud andmetega, ning advokaadil ei olnud neid õigus Uljase tööandjale avaldada.

Vastavalt advokatuuri seaduse § 45 lõikele 2 võib klient vabastada advokaadi kutsesaladuse hoidmise kohustusest oma kirjaliku nõusolekuga. Sellist avaldust Arto Uljas Hendrik Õiglase suhtes teinud ei olnud. Vastupidi, ta andis oma advokaadile teada, et arst on tema haiguse diagnoosinud ja välja kirjutanud rohud, mis peaksid haigusesümptomeid levendama. Ilmselgelt selle avaldusega Arto Uljas eeldas, et informatsioon tema haiguse kohta on ammendav ja tema advokaat peab talle usaldatud saladust.

Advokatuuriseaduse § 45 lõike 5 alusel võib advokaat esitada põhjendatud kirjaliku taotluse kutsesaladuse hoidmise kohustusest vabastamiseks, hoidmaks ära esimese klassi kuritegu. Seda ei saanud Hendrik Õiglane teha, kuna oma terviseseisundi varjamine ei ole kuritegu.

Advokatuuriseaduse § 45 lõige 4 sätestab, et kutsesaladuseks rikkumiseks ei peeta andmete avaldamist järelvalvet teostavale juhatusele või distsiplinaarsüüteoasja arutavale aukohtule.

Kui advokaat Õiglane leidis, et Arto Uljase tervis ei võimalda tal oma kutsetööd teha, siis oleks ta võinud pöörduda advokatuuri juhatuse poole, kes korraldab muuhulgas ka advokaatide kutsesobivuse hindamist (advokatuuriseaduse § 12 punkt 14) ja kellele oleks olnud võimalik vastav hindamine korraldada ning vajadusel advokaadi kutsetegevus ajutiselt peatada. Hendrik Õiglane otsustas aga pöörduda Arto Uljase tööandja poole, millega ta rikkus advokaadi konfidentsiaalsuse nõuet ja kahjustas oluliselt oma kliendi huve, kes kaotas töö ja kellele on uue töö leidmine tänu avalikuks tulnud informatsioonile tema tervise suhtes väga raske leida.

Hendrik Õiglane püüdis veenda Arto Uljast ise advokaaditööst loobuma, mis oleks taganud selle, et tal ei oleks tulnud kutsesaladuse kohustust rikkuda. Arto Uljasel ei ole otsest seadusest tulenevat kohustust oma tööst seoses tervisliku seisundi halvenemisega loobuda ega ka kedagi tervise halvenemisest informeerida. Arto Uljas lootis, et talle määratud ravi mõjub ja ta suudab tööd advokaadina jätkata. Tõestuseks sellest, et veel Arto Uljase tervislik seisund tema tööd ei mõjutanud on ka tema tööandja, kellel ei olnud siiani tema tööle etteheiteid olnud. Järelikult ei olnud advokaat Õiglase nõue Arto Uljasele oma tööst advokaadina loobuda päris asjakohane. Igal juhul ei saa Arto Uljase keeldumine oma tööst loobuda õigustada Hendrik Õiglase otsust rikkuda kutsesaladuse hoidmise kohustust ja rääkida Uljase tervislikust seisundist tema tööandjaga. Seda enam, et pole teada kuidas Uljas oleks käitunud, kui tema töötulemused oleksid halvenenud või kui oleks selgunud, et talle määratud ravi ei mõju.

KOHTUOTSUS

Hendrik Õiglane läks vastuollu advokatuuriseaduse § 45 lõikega 1, mille alusel advokaat on kohustatud hoidma saladuses talle õigusteenust osutades teatavaks saanud andmeid. Seoses Arto Uljase terviseandmete avaldamisega on ta oluliselt kahjustanud tema huve. Hendrik Õiglase tegevuse tõttu on Arto Uljas kaotanud nii töö kui sissetuleku ja oluliselt on kahjustatud ka tema maine advokaadina.

Hendrik Õiglase tegevus on karistatav vastavalt karistusseadustiku §157, mille alusel kutse- või ametitegevuses teatavaks saanud teise isiku tervist, eraelu või äritegevust puudutava teabe avaldamise eest isiku poolt, kellel on seadusest tulenev kohustus hoida sellist teavet saladuses, karistatakse rahalise karistusega või kuni kolmeaastase vangistusega.

Kuna advokatuuriseaduse § 37 punkti 2 alusel heidetakse advokaat advokatuurist välja, kui tema suhtes on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus, siis kaotab Hendrik Õiglane tõenäoliselt võimaluse töötada advokaadina.

11. klass

I koht

Õigus teise eest otsustada

Indra Rüüt, Türi Ühisgümnaasium

Juhendaja Ellu Rusi

I pool ehk vanaema Maimu ja valla sotsiaaltöötaja

II pool ehk Advokaat Ants, kes esindab Anni huve

I poole argumendid:

1. Vanaema Maimu ei võtnud kahte last enda juurde kasvatada, kuna arvas, et ta ei tuleks sellega toime tulenevalt piiratud finantsilistest võimalustest. Taotledes ennast Katrini eestkostjaks sai vanaema Maimu aga teada, et eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse eest on määratud igakuine 191,8-eurone toetus. See toetus suurendab märkimisväärselt võimalust lapsi ülal pidada ning neile paremat elu tagada.
2. Vanaema ei julgenud koheselt võtta vastutust Anni hoolitsemise eest ning laps määrati elama lastekodusse. Nüüd aga kui tuli päeva korda lapsendamine, pani see vanaema Maimut mõtlema võimalusest lapselast enam mitte kunagi näha. Vanaema otsustas võtta lapselapse oma hoole alla arvestades fakti, et 3-aastane Anni vajab lisaks pidevale hoolele perekonda enda ümber.
3. Olenemata oma vanusest ja tervisest on Maimu saanud suurepäraselt hakkama vanema õe Katrini kasvatamisega, kes on omakorda olnud abiks ka vanaemale endale. Kuna vanem õde Katrin on juba 13-aastane, saab ta vajadusel abistada vanaema Maimut ka Anni hooldamisel.
4. Perekonda ei tohiks lahutada. Arvesse tuleb võtta õdede vahelist emotsionaalset sidet, mis on säilinud vaatamata erinevatele elukohtadele. Õde Katrin on teinud kõik endast oleneva ning käinud iga kuu Annit vaatamas. Kuna õnnetusest on möödunud juba aasta ning Anni on jõudnud elumuutustega kohaneda, võib haige ja nii noore lapse jaoks, kes oma lühikese elu jooksul niigi palju muret on läbi elanud, välismaale ning uude perre kolimine põhjustada kõike muud peale paranemise.

II poole argumendid:

1. Vanaema Maimu ei võtnud kahte last enda juurde kasvatada, kuna arvas, et ta ei tuleks sellega toime tulenevalt oma sissetulekust, vanusest ja tervisest. Vanaema Maimu soov saada Anni eestkostjaks on kahtlustäratav, kuna see tekkis vahetult pärast igakuisest rahalisest toetusest teada saamist. Teades, et summa kahekordistub, kui lisaks Katrinile olla eestkostjaks ka Annile, võis tekitada see vanaemas hoopis rahalist huvi, mitte sedavõrt soovi hoolitseda Anni eest. Arvestama peab ka seda, et vanaema Maimul oli puusaoperatsioon, mistõttu saab ta liikuda üksnes karguga ning väljas käib harva. Annit on aga vaja viia näiteks lasteaeda, kuid vanaemal ei ole võimalik ise pikki jalutuskäike ette võtta.

2. Väliseestlastest noor abielupaar Mart ja Kati saaksid pakkuda lapsele paremat elu. Nende majanduslik olukord on oluliselt parem. Mart töötab nahaarstina, sellest tulenevalt on tal ka vajalikud teadmised Anni raviks. Samuti on USAs selleks ka paremad võimalused, mis soosivad Annil haigusest paranemist, et tagada talle ka täisväärtuslikum elu. Samuti on ka pereema Kati kodune – mis lisab paremaid võimalused Annile igal vajamineval hetkel abiks ja toeks olla.
3. Mardi ja Kati kodune keel on eesti keel, seega ei ole lapse jaoks välisriigis kohanemine nii raske. Kuigi Mart ja Kati on tema jaoks võõrad, siis võtaks kohanemine aega ka vanaema Maimu juures, kes pole Annit peale vanemate hukkumist autoõnnetuses kordagi vaatamas käinud, seetõttu on ka vanaema lapsest võõrdunud. Lisaks sellele saavad peres olema mõlemad - nii ema kui ka isa, mis on igale kasvavale lapsele oluline.
4. Võrreldes vanaema Maimu ning kasupere vanuselist vahet, tuleks arvestada ka sellega, et aeg, millal Anni saab täisealiseks on abielupaar Mart ja Kati jätkuvalt töövoimelised ning saavad olla talle ka edaspidi toeks nii rahaliselt kui ka üleüldisel eneseteostusel, nagu näiteks hariduse omandamisel.

Kohtuniku seisukohad:

1. Vanaema Maimu eestkostjana

- 1.1. Vanaema Maimu ei võtnud kahte last enda juurde kasvatada kahel põhjusel. Esiteks piiratud finantsilise võimekuse tõttu, mis tõepoolest täidab tähtsat rolli laste kasvatamisel. Saades teada igakuisest toetusest ning leides nüüd tänu sellele lahenduse, mis andis vanaema Maimule võimaluse võtta enda kasvatada ka teine laps, kui igakuine eestkostjale mõeldud sissetulek kahekordistuks. Samas igakuine sissetulek küll suureneks ning annaks võimaluse lastele lubada paremaid tingimusi igapäevastes tegevustes, kuid antud juhul on tegu haige lapsega, kelle ravi eest tasumiseks ei piisa vaid toetuse rahast. Samuti ei muuda rahaline toetus fakti, et vanaema on jätkuvalt pensionär ning ka ise haige, mis oli vanaema Maimu enda poolt välja toodud teine põhjendus, kui ta loobus aasta eest Anni kasvatamisest. Seega ei ole tagatud, et pidevat hoolt vajavale Annile saab igapäevane vajaminev abi ning hoolitsemine tagatud kuna vanaema Maimu kõrge iga ja terviseprobleemid raskendaksid kahe lapse eest hoolitsemist.
- 1.2. Arvestada saab ka noorema õe Katrini abiga, kuid tuleb arvesse võtta ka tema enda noort iga. 13-aastane on ka alles ise laps, kes vajab samuti hoolt ja toetust. Kuna Katrin käib koolis, ei saa vanaema Maimu jääda lootma, et kogu koormus, mis seoses 3-aastase lapse kasvatamisega ning millega tavaperedes tegelevad ema ja isa, jääb koolilapse kanda.
- 1.3. Elutingimused, mis antud olukorras on ühetoaline korter, jäävad kitsaks ning ei ole seetõttu piisavad. Eriti veel kui arvestada, et koos elavad haige vanainimene, koolilaps ning väikelaps, kellel kõigil on erinevad vajadused.

2. Lapsendamine

- 2.1. Potentsiaalsel kasuperel on lapse kasvatamiseks soodsamad võimalused. Kasuisa Mart on spetsialiseerunud arst ning kasuema Kati kodune, mis tuleks kasuks Annile koduses abivajaduses.
- 2.2. Uues kodus kohanemine võib Anni jaoks põhjustada tõepoolest ka negatiivseid tagajärgi. Samas on Anni pidanud oma elu jooksul läbi elama suuri muutusi ning antud juhul tuleks tal uuesti kohaneda ka vanema Maimu juures. Seega negatiivsed tagajärjed võivad järgneda mõlemal juhul. Välisriigis elamine ei oma nii suurt tähtsust, kuna tegemist on siiski Eesti päritolu perega.

Kuna Anni on kõigest kolmeaastane ning sellest vanuses laps on veel pereskesne, siis ei saa tal ka tekkida kohanemiskriisi seoses kultuuride erinevustega. Olles lapsendatud eesti perekonda on tagatud ka põhiseaduses § 49 sätestatud õigus säilitada oma rahvuskuuluvus.

3. Perekonna lahutamine

- 3.1. Perekonda ei tohi tõepoolest lahutada. Samas ei ela Anni käesoleval ajal perekonnas vaid lastekodus. Vanaema pole käinud kordagi Anni vaatamas ning emotsionaalne side on säinulinud ainult õdede vahel. Kuna Anni on alles kolme aastane, siis kord kuus õega kohtumine ja mängimine ei loo kindlasti tugevat emotsionaalset sidet.
- 3.2. Arvesse tuleb ka võtta vanaema kõrget vanust ja tervislikku seisundit. Teatud hetkel võib tekkida abivajadus hoopis vanaemal ning Anni tuleks kolida taas lastekodusse. Halvimal juhul isegi Katrinil. Samuti ei saa panna Katrinile kohustust, et ta täisealiseks saades peaks hakkama ise vanaema asemel Anni hooldama. Põhiseaduse § 27 lõige viis mõte on, et vennad ja õed ei ole kohustatud üksteist ülal pidama. Tullles aga tagasi Anni täisväärtuslikuma elu tagamise juurde, tuleb mõelda sellele ka pikemas perspektiivis.
- 3.3. Anni saaks Katrini ja vanaemaga sidet pidada tänapäevaste tehniliste vahendite vahendusel ja seega ei kaoks side bioloogilise perekonnaga.

4. Lapse heaolu

- 4.1. Antud juhul kaalus kohus põhiseadusest tulenevate õiguste vahel – perekond ning lapse heaolu ja tervis. Kuna laps ise on kõigest 3-aastane, peab Anni täisväärtusliku elu tagamise ning tuleviku peale mõtlema pikemas perspektiivis tema eest vasutav isik. Kui vanaema Maimul piiras Anni eest hoolitsemist tema vanus ning tervis, siis kasupere on töövilmsed isegi hetkel mil Anni saab täisealiseks. Tulenevalt 3. punktist on küll õige, et perekonda ei tohi lahutada, kuid kui laps oli perest juba eraldatud, siis järelikult oldi eraldamisel seisukohal, et selleks olid PS § 26 toodud mõjuvad põhjused ning seda tehti lapse huvides. PS § 26 täiendav kommentaar selgitab, et perekonnast eraldatakse laps ainult väljapääsmatutel juhtudel ning see on õigustatud kolme asjaolu üheaegsel esinemisel: 1) kui puudused lapse hooldamisel ja kasvatamisel ohustavad lapse elu, tervist või arengut või kui laps ise oma käitumisega seab ohtu oma elu, tervise või arengu; 2) kui muud perekonna ja lapse suhtes kasutusele võetud abinõud ei ole osutunud küllaldaseks või nende kasutamine ei ole võimalik; 3) kui lapse eraldamine perekonnast toimub lapse huvides. Seega on kõiki neid aspekte kaalutud ning leitud, et Anni lastekodus olek on tema jaoks parim lahendus.

Võttes arvesse Anni heaolu, tuleb mõelda ka tema elu peale pikemalt ette. Oluline on Anni võimalik paranemine, mis tagaks talle elus parema toimetuleku. Nagu ka PS § 29 on öeldud, siis Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta. Seega annaks paranemine talle võimaluse laiemateks valikuteks. Anni tervis ja paranemine on kindlasti paremini tagatud kasuperes. Seega on tal seal kasutada rohkem võimalusi ja elada täisväärtuslikumat elu.

5. Kohtuniku otsus:

Lähtudes Anni huvidest ning võttes arvesse eelpool toodud põhjendusi otsustan lubada Katil ja Mardil Anni lapsendada, kuid kohustun neid pidama sidet ning võimaldama Annil pidada sidet vanaema Maimu ja Katriniga. Kuigi põhiseadus ütleb, et lapsendamise saladust tuleb pidada, ei ole see osapoolte jaoks saladus, kuna neil on siiani olnud side ning vanaema Maimu ning kasupere on osalenud kohtuistungil.

11. klass

II-III koht

Erinevad valikud, üks elu

Robert Klen Mõistus, Tallinna Nõmme Gümnaasium

Juhendaja Merlin Mõistus

Kogunesid kord:

- **Anu**, kes soovis vaidlustada advokatuuri kutsekomisjoni otsust, mille kohaselt ei loetud tema advokaadieksamit sooritatuks ning teda ei arvatud advokatuuri liikmeks, mille tõttu ei ole tal nüüd võimalik astuda advokatuuri liikmeks ja saada advokaadiks.
- **Advokatuuri esindaja**, kes oli seisukohal, et Anut ei ole võimalik võtta advokatuuri liikmeks, kuna ta ei sooritanud advokatuurieksamit põhjusel, et tema isiksuseomadused on advokatuuri liikmeks saamiseks mittesobivad.
- **Kohtunik hr Õiglane**, kes pidi kuulama ära mõlema poole argumendid ja andma objektiivse ning õiglase hinnangu tekkinud olukorrale.

Kohtunik hr Õiglane: Palun avaldage lühidalt ja selgelt endapoolseid seisukohti toetavad argumendid. Kummalgi poolel on õigus kaheks sõnavõtuks. Alustab advokatuuri esindaja. Palun!

ADVOKATUURI ESINDAJA: Advokatuuriseaduse § 23 lõike 1 punkti 5 muudatuse kohaselt võib advokatuuri liikmeks võtta isiku, kes on aus ja kõlbeline ning lisaks advokaaditööks vajalike võimete ja isiksuseomadustega. Anu korduv seaduse tahtlik rikkumine näitab seda, et ta on valmis lõppeesmärgi nimel tegutsema ka alatute võtetega, et saada oma tahtmine. Samuti näitab fakt, et ta 17 aastaselt ei jäänud võltsitud dokumendiga vahele seda, et ta on väga osav valetaja ning see harjumus on talle ilmselt sisse jäänud juba nooremast eest ning ta suure tõenäosusega tegutseb samamoodi edasi ega austa õiguskorda ning seetõttu ei saa temale advokaadiametit usaldada.

Advokatuur on eelneva põhjal arvamusel, et sellisel inimesel ei ole advokatuuri liikmeks saamiseks sobivaid isiksuseomadusi!

Anu: Minu ülestunnistus õigusrikkumistest, mille ma sooritasin alaealisena ning millest mitte keegi ei olnud teadlik, näitab just seda, et ma olen aus inimene ning olen oma vigadest, mida ma nooremas eas tegin, õppinud. Tõsi, ajalugu ei saa kustutada aga paar väikest alaealisena toimepandud õiguse rikkumist ei tohiks takistada mul advokaadiks saamist. Mõlemad minupoolsed õigusrikkumised olid sooritatud siis, kui ma olin alles alaealine ega osanud oma tegude eest vastutada ega arvata, mis tagajärjed neil tegudel olla võivad. Ma sain alles juuraõpingute ajal ülikoolis teada, kui karm süütegu tegelikult dokumendi võltsimine on. Õpingud ülikoolis ja töökogemus advokaadibüroos ongi näidanud mulle, kui vale minu käitumine nooruses oli. Nüüd, kui ma olen lõpetanud õpingud magistrantuuris ja töötanud mõne aja advokaadibüroos ning olen ma juba 26 aastat vana, tähendab

see, et ma ei ole juba ca 8 aastat ja kogu täisealise ea jooksul midagi seaduse vastast teinud. Ma austan väga õiguskorda. Lisaks minu aususele tuleb tunnustada minu võimet ennast kokku võtta ja uute eesmärkide poole püüelda. Minu arvates on viimati märgitud asjaolud olulisemad, kui paar nooruse rumalusest tehtud seaduserikkumist.

ADVOKATUURI ESINDAJA: Advokatuur ei saa teiepoolse seisukohaga nõustuda. Teiepoolne ülestunnistus ei näita Teie ausust vaid mõtlematust! Rääkida komisjonile oma õigusrikkumisest, millest olite teadlik ainult Teie, näitab seda, et Teil on kaldumus vahepeal liiga palju ning ennast kahjustavatest asjadest rääkida. Advokaat on kliendi esindaja ja peab oma tegevuses lähtuma ainult oma kliendi parimatest huvidest. Ka Advokatuuri eetikakoodeksi § 8 lg 1 sätestab, et *advokaat peab õigusteenu osutamisel tegutsema üksnes kliendi huvides !..!*. Sealhulgas avaldab advokaat klienti esindades kliendi kohta ainult kliendi seisukohta õigustavaid argumente. Vastuargumentide esitamise õigus ja kohustus on vastaspoolel. Te võisite küll sooritada advokatuuri kirjaliku eksami suurepärase tulemustega aga advokaadi töö tegemiseks ei piisa ainult seaduse tekstide tundmisest. Advokaaditööks on vaja ka strateegilist ja loogilist mõtlemist ning nutikust. Inimesel, kes avaldab advokatuuri eksamil enda kohta kahjulikku informatsiooni, teades, et seda informatsiooni ei ole tema kohta võimalik muudest allikatest teada saada, ei ole advokaadile vajalikke võimeid ja isiksuseomadusi. Kui Te analoogselt praeguse olukorraga avaldaksite samalaadseid andmeid oma kliendi kohta advokaadina, siis tegutseksite Te oma kliendi huve kahjustavalt ja võtaksite vastaspoole advokaadilt töö ...

Anu: Aga ...

ADVOKATUURI ESINDAJA: Oodake. Ärge segage vahele! Ma ei ole veel lõpetanud! Samuti väidate Te, et kõik Teie õiguserikkumised on sooritatud alaealisena ning, et Te olete oma vigadest õppinud ja olete nüüd seadusekuulekas inimene, kes soovib saada inimeseks, kes nõustab ka teisi seaduste osas. Advokatuur ei ole selles nii veendunud. Selleks, et hinnata Teie vastavust advokatuuriseaduses esitatud nõudele, et advokaat peab olema „aus ja kõlbeline ning advokaaditööks vajalike võimete ja isiksuseomadustega“ leidsime Teie nime „guugeldades“, et Te olete liitunud Facebookis avaliku grupiga „Kanepi legaliseerimise pooldajad“ ja teinud sinna postitusi, milles andsite nõu, kuidas käituda, kui politsei kahtlustab narkootilise aine omamises. Selle põhjal tundub meile, et Te olete siiani seisukohal, et narkootilise aine kanepi tarvitamine on midagi, mis ei ole Teie arvates taunimist väärt.

Anu: Ma ei olegi midagi oma minevikust varjanud ja sellepärast rääkisin ma teile ka oma teisest, mitte-avalikust alaealisena toime pandud seaduserikkumisest. Ma usun, et elus tuleb lähtuda põhimõttest *Julged teha, julge ka tunnistada!* ning kuigi ma ei ole tehtu üle uhke, ei ole ma seda ka kunagi varjanud. Teie peate tegema teadaoleva informatsiooni põhjal sellest aga õiged järeldused ja sellepärast on mul hea meel, et te minu käest täiendavaid selgitusi küsite. Praegu teete te omapoolsed järeldused, tuginedes poolikule informatsioonile. Ma liitusin Facebookis grupiga „Kanepi legaliseerimise pooldajad“ sõbra soovitusel juba ca 9 aastat tagasi, minnes oma nooruse tõttu vooluga kaasa. Teiepoolt märgitud postitused on kõik rohkem kui 8 aastat vanad ning tehtud ajal, kui ma olin veel alaealine. Hiljem postitas foorumisse minu nime alt kommentaare minu kunagine lapsepõlvesõber aga tänasel päeval ei ole ma enam isegi selle foorumi liige. Põhjus, miks ma nüüd tahan saada advokaadiks, ongi selles, et ma soovin seista õiguse eest ja hoolitseda selle eest, et noorte seas oleks vähem seaduse rikkumisi.

Teiepoolt esitatud seisukoht, et isik, kelle suhtes on toimunud menetlus narkosüüteo eest kasvõi alaealisena, ei sobi advokaadiks, kuna selliste isikute advokatuuri kuulumine mõjub halvasti kogu advokatuuri mainele, jääb minule aga arusaamatuks. Senini ei ole narkootikumidega seotud süüteo eest advokatuuri liikme isegi süüdimõistmine advokatuuri mainet kahjustanud. Meedias

avaldatud informatsiooni põhjal¹ määrati advokatuuri liikmeks oleva ja päris tihti ka meedias esineva vandeadvokaat Oliver Nääs' ile kanepi omamise eest väärteona trahv 64 eurot. Advokatuuri seisukoht mitte võtta mind maine rikkumise põhjendusel advokaadi liikmeks on vastuolus Eesti Vabariigi Põhiseadusega. **Põhiseaduse § 12 kohaselt on kõik seaduse ees võrdsed.** Riigikohus on oma 20.12.2001. a **lahendis nr 3-3-1-61-01** asunud seisukohale, et *võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt käsitletakse ühetaoliselt kõiki isikuid ühtedes ja samades oludes ning samadel eeldustel. Ühetaoline kohtlemine peab olema tagatud ühesuguste asjaolude korral. Võrdsuse põhimõtte rikkumisega on tegemist siis, kui ühesuguseid asjaolusid käsitletakse ilma nähtavate mõistlike põhjusteta erinevalt.* Samuti tsiteeriksin ma Aristotelese poolt öeldut, et: *võrdseid tuleb kohelda võrdselt, ebavõrdseid aga ebavõrdselt.* Nende sõnade taga peitub mõte, et isikuid tuleb samamoodi kohelda siis, kui nad on faktiliselt samas positsioonis.

Minu andmetel on vandeadvokaat Oliver Nääs senini advokatuuri liige, kanepi omamise eest väärteo korras süüdimõistmise eest teda advokatuurist välja ei arvatud, tema tegevust advokatuur meedias hukka ei mõistnud ja ta tegutseb senini vandeadvokaadina. Sellest järeldan mina, et narkosüütegu ei ole midagi sellist, mis advokatuuri liikmeks olemise välistab või advokatuuri mainet kahjustab. Seega rikub minu advokatuuri liikmeks mitte-võtmine põhjendusega, et mulle alaealisena kanepi omamise eest määratud trahv mõjub halvasti kogu advokatuuri mainele, samas kui advokatuuri liige on isik, kes on väärteomenetluse korras mõistetud narkosüüteo eest süüdi ja kelle tegevust advokatuur ei ole hukka mõistnud, Põhiseaduse § 12 sätestatud võrdsuse õigust! Meid tuleb Põhiseaduse kohaselt kohelda ühetaoliselt ja mind tuleb võtta advokatuuri liikmeks! Täiendavalt märgin, et alaealisena kanepi suitsetamise tunnistamine ei ole takistanud nt Barack Obamal saamast USA presidendiks².

Kohtunik hr Õiglane: Selge! Teie kaks sõnavõttu on läbi! Võttes arvesse mõlema poole poolt esitatud argumente olen jõudnud otsusele, mis oleks õiglane lahendus antud olukorrale.

Esmalt soovin ma märkida, et kuigi advokatuuriseaduse kohaselt on õigus otsustada, keda oma liikmeks võtta, antud advokatuurile, peab inimesel Põhiseaduse kohaselt olema õigus seda otsust vaidlustada. Kuna advokaadina on õigus tegutseda ainult inimesel, kes kuulub advokatuuri, sõltub advokatuuri eksami tulemusest inimese võimalus realiseerida tema **Põhiseaduse §-st 29 tulenevat õigust vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta.** Samuti võib inimese advokatuuri liikmeks mitte-võtmine takistada inimesel realiseerida talle **põhiseaduse §-st 19 tulenevat õigust vabale eneseteostusele.** Sellest tulenevalt peab inimesel olema õigus eksami tulemus vaidlustada.

Advokatuuriseaduse § 23 lg 1 p-s 5 sätestatud nõuet, et advokatuuri liikmeks võetav isik peab olema aus ja kõlbeline ning lisaks advokaaditööks vajalike võimete ja isiksuseomadustega tuleb tõlgendada kogu inimese kohta seaduslikul teel kogutud informatsiooni põhjal. Selle põhjal inimese kohta tehtavad järeldused peavad olema aga õiged (õiglased) ja pädevad ning selleks peab kogutud informatsioon olema terviklik ja tegelikkusele vastav. Arutatav juhtum näitas hästi kui oluline on anda enne inimese kohta otsuse tegemist talle võimalus tema kohta kogutud informatsiooni osas selgitusi anda.

Teoreetiliselt võib olla õigusrikkumisi, sealhulgas alaealiselt sooritatud ja korduvaid, mis kord juba sooritatuna, võiksid oma olemuselt välistada isiku võimaluse saada advokatuuri liikmeks. Neid

1 Vt näiteks Eesti Ekspressi 17.10.2013. a artiklit „Savisaare advokaat jäi kanepiga vahele“. Artikkel Internetis: <http://ekspress.delfi.ee/news/paevauudised/savisaare-advokaat-jai-kanepiga-vahele?id=66922844> (12.11.2014)

2 Delfi uudisteportali 20.01.2014. a artikkel „President Obama: kanep ei ole ohtlikum kui alkohol“. Artikkel Internetis: <http://www.delfi.ee/news/paevauudised/valismaa/president-obama-kanep-ei-ole-ohtlikum-kui-alkohol?id=67641428> (15.11.2014)

tegevusi tuleb aga hinnata väga kriitiliselt ja vaadata koosmõjus isiku edasise käitumisega. Anu on oma täiskasvanuea tegemistega igati tõestanud, et temast on saanud seadusekuulekas kodanik, kes on oma nooruses tehtud vigadest aru saanud, neist õppinud ja oma elus uue õigusküüliku lehekülje keeranud.

Täiendavalt märgin, et kuigi ma usun, et Anu ausat korduva seaduserikkumise ülestunnistust ei tohiks tõlgendada kui Anu kahjustavat tegevust, siis soovitan ma Anul edaspidi mõelda läbi mis informatsiooni, kui suures ulatuses ja kellele ta avaldab! Ütleb ka vanasõna, et *rääkimine hõbe, vaikimine kuld!* Seda tuleb pidada meeles ka advokaadi töös.

Lõpetuseks olen seisukohal, et Anu märgib väga õigesti, et antud juhul ei oleks kooskõlas ka Põhiseadusega välistada Anu õigus saada advokatuuri liikmeks põhjusel, et Anule alaealisena tehtud hoiatus kanepi omamise eest kahjustab advokatuuri mainet kui advokatuur aktsepteerib advokatuuri liikmena isikut, kellele on kanepi omamise eest väärteomenetluse korras trahv mõistetud. Ega mõista sellist käitumist isegi hukka! Anust on saanud juba nii hea seaduste tundja, et Anu poolt esitatud argumente siinkohal kordamata nõustun tema poolt esitatuga Põhiseaduse § 12 osas.

Palun seega tühistada advokatuuri kutsekomisjoni otsus Anu advokatuuri liikmeks mitte arvamise osas ja arvata Anu advokatuuri liikmeks alates käesoleva otsuse jõustumisest.



11. klass

II-III koht

Advokaadi advokaat

Robert Matthias Mägi, Tallinna Nõmme Gümnaasium

Juhendaja Indrek Riigor

Kaasuse „Advokaadi advokaat“ lahendus

Kaasuse lahendus on esitatud kolmes etapis. Lahendus algab prokurör süüdistuskõnega millele järgneb Hendrik Õiglase kaitsja kaitsekõne. Kolmandas osas lahendab vaidluse kohtunik.

PROKURÖRI SÜÜDISTUSKÕNE

Prokuratuur süüdistab Hendrik Õiglast karistusseadustiku (KarS) § 157 alusel kutse- ja ametitegevuses teatavaks saanud saladuse hoidmise kohustuse rikkumises ja advokatuuriseaduse (AdvS) § 45 lg 1 rikkumises, mis käsitleb samuti kutsesaladuse hoidmise kohustuse rikkumist.

Prokuratuurile on esitatud avaldus, mille kohaselt rikkus advokaat Hendrik Õiglane seaduses sätestatud konfidentsiaalsuskohustust ja tekitas seeläbi Arto Uljasele varalise kahju saamata jäänud sissetuleku näol. Avalduse kohaselt palkas Arto Uljas endale advokaadi Hendrik Õiglase, kes esindaks teda pingelises abielu lahutamise vaidluses. Kuigi Artur Uljas on samuti advokaat, on ta antud juhul Hendrik Õiglase klient, keda tuleb kohelda teiste klientidega võrdselt.

Võrdse kohtlemise põhimõte on demokraatliku ühiskonna üks nurgakivisid, mis on sõnaselgelt sätestatud Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) §-is 12, mille kohaselt on kõik seaduse ees võrdsed. See tähendab, et ei oma tähtsust kas advokaadi klient on arst, puussepp või teine advokaat, igal juhul peab advokaat hoidma saladuses talle õigusteenust osutades teatavaks saanud andmeid. Nii nagu oleks mõeldamatu, et arst saaks avaldada tema patsiendiks oleva arsti haigusloo, on sama mõeldamatu olukord, kus advokaat oleks õigustatud avaldama talle õigusteenuse osutamisel teatavaks saanud kliendi tervist puudutavaid andmeid üksnes seetõttu, et esindatav on advokaat.

On kahetsusväärne, et advokaat on rikkunud seaduses sätestatud kohustust mitte avaldada talle teatavaks saanud andmeid, mis puudutavad kliendi tervist. Selleks, et ühiskond saaks rahumeelselt eksisteerida ja igäüks saaks kasutada PS §-st 19 tulenevat õigust vabale eneseteostusele, on ühiskond kokku lepitud teatud käitumismallides, mille miinimum on sätestatud seadustes. Seaduste hierarhia krooniks on põhiseadus, mis peegeldab rahva terviklikku tahet ja seega tuleb põhiseadust pidada rahva tahte esimeseks mõõdupuuks ja iga seaduse n.ö. rohujuure tasandiks.

KarS § 157 ja AdvS § 45 kaitsevad eraelu puutumatust ja lisaks on advokaadi konfidentsiaalsuskohustus ausa kohtumenetluse üks eeldusi. Inimese tervis ja seda puudutavad andmed on riigi kaitse all. PS § 26 kohaselt on igäühel õigus eraelu puutumatusele, millesse sekkumine on lubatud üksnes seaduses sõnaselgelt sätestatud juhul. AdvS § 45 lg 1 kohaselt võiks

advokaat konfidentsiaalsuskohustusest vabaneda (seda rikkuda) üksnes esimese astme kuriteo ärahoidmiseks ja sedagi üksnes juhul, kui selleks on vastav nõusolek. Antud juhul oli Hendrik Õiglasel üksnes kahtlus, et Arto Uljase tervis ei ole korras ja sel põhjusel võivad Arto Uljase kliendid jääda piisava kaitseta. Üksnes selline kahtlus ei ole kindlasti piisav selleks, et rikkuda seaduses sätestatud kohustust. Veelgi enam, Hendrik Õiglane arutas seda ka Arto Uljasega, kes kinnitas, et saab vajalikku ravi ja tema klientide huvid on kaitstud. Sellest hoolimata rikkus Hendrik Õiglane tahtlikult konfidentsiaalsuskohustust. Lisaks selgus, et ka Arto Uljase tööandjal ei olnud Artole tööga seotud etteheiteid.

Austatud kohus, prokuratuur on seisukohal, et kutsesaladuse hoidmise kohustus ei ole mitte advokaadi privileeg, vaid kliendi õigus. Advokaadi ja kliendi suhe põhineb usaldusel ja selles ei tohi olla ruumi omakohtule või ennatlikele järeldustele. Eelnevas tulenevalt palub prokuratuur mõista Hendrik Õiglase süüdi KarS § 157 ja AdvS § 45 lg 1 rikkumises.

KAITSJA KAITSEKÕNE

Kuigi keegi ei ole PS § 22 kohaselt kohustatud oma süütust tõendama, soovib Hendrik Õiglane siiski selgitada, miks tuleks ta prokuratuuri poolt esitatud süüdistuses siiski õigeks mõista.

AdvS § 43 lg 1 kohaselt on advokaat õigusteenust osutades sõltumatu ning juhindub seadusest, advokatuuri organite õigusaktidest, otsustest, advokaadi kutse-eeskriitika nõuetest ning headest kommetest ja südametunnistusest. Hendrik Õiglane ei vaidle vastu sellele, et tal oli seadusest tulenev konfidentsiaalsuskohustus, kuid leiab, et lisaks seadusele oli tal kohustus juhinduda kutse-eeskriitika nõuetest, headest kommetest ja oma südametunnistusest. Antud juhul lähtuski Hendrik Õiglane headest kommetest ja oma südametunnistusest.

Hendrik Õiglane pöördus oma kahtlustega kõige pealt Arto Uljase poole. Heade kommetega oleks vastuolus olnud kohe Arto Uljase tööandja poole pöördumine. Esiialgu Arto Uljas oma mäluhäireid ei tunnistanud, kuid siis kinnitas, et tal on diagnoositud haigus. Seega on tõendatud, et Arto Uljase tervisega ei olnud kõik päris korras.

Hendrik Õige käitus õigesti, kui püüdis algul rääkida otse Arto Uljasega ja soovitas tal advokaadi tööst loobuda. Kuna Arto Uljas advokaadi ametist ei taganenud ei jäänud Hendrik Õiglasel Arto Uljase klientide huvide kaitseks muud üle, kui rääkida probleemist Arto Uljase tööandjaga. Seda tehes lähtus Arto Uljas üksnes oma südametunnistusest, millega advokaat ei peaks vastuollu minema. Hendrik Õiglane leiab, et südametunnistus ja mure Arto Uljase klientide pärast kaalub antud juhul ülesse seadusest tuleneva konfidentsiaalsuse kohustuse.

Hendrik Õiglane ei lähtunud omakasust, vaid püüdis lähtuda üksnes Arto Uljase klientide parimast huvist. Ei ole tõendatud, et Hendrik Õiglane oleks informatsiooni levitanud kellelegi peale Arto Uljase tööandja. On selge, et Hendrik Õige ei käitunud pahas usus ja ei soovinud Arto Uljasele halba. Hendrik Õiglane leiab, et Arto Uljas oleks pidanud ka ise hindama oma tervislikku seisundit ja loobuma klientide esindamisest, kui tervis ei võimalda kliente parimal võimalikul viisil kaitsta.

Lisaks soovib Hendrik Õiglane märkida, et olukorras, kus ta käitus vastavalt oma südametunnistusele ja lähtus headest kommetest, tembeldatakse teda juba avalikult meedias süüdi. Selline olukord rikub Hendrik Õiglase põhiseaduslikku õigust, mille kohaselt ei tohi kedagi käsitleda kuriteos süüdiolavana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus (PS § 22). Sellest tulenevalt palub Hendrik Õiglane PS § 24 alusel kuulutada kohtuistungit kinniseks Hendrik Õiglase eraelu kaitseks.

KOHTUOTSUS

Kohus olles tutvunud prokuratuuri süüdistusega, kaitsja seisukohtade ja asjas esitatud tõenditega esitab esiteks kohtuotsuse resolutsiooni, millele järgnevad kohtu põhjendused.

Resolutsioon

Mõista Hendrik Õiglane süüdi KarS § 157 ja AdvS § 45 lg 1 alusel ja määrata Hendrik Õiglasele rahaline karistus 100 päevamäära.

Põhjendus

Kohus leiab, et on Hendrik Õiglane on toime pannud KarS § 157 sätestatud süüteo. KarS § 157 sätestab, et kutse- või ametitegevuses teatavaks saanud teise isiku tervist, eraelu või äritegevust puudutava teabe avaldamise eest isiku poolt, kellel on seadusest tulenev kohustus hoida sellist teavet saladuses, karistatakse rahalise karistuse või kuni kolme aastase vangistusega. Antud juhul tulenes saladuse hoidmise kohustus AdvS § 45 lg-st 1.

Kohus nõustub prokuratuuriga selles, et konfidentsiaalsuskohustus kehtib sõltumata advokaadi kliendi kutsetegevusest. Kohus lisab, et advokaadi ja kliendi suhe põhineb usaldusel, mille rikkumist ei õigusta südametunnistus. Kuna südametunnistus on subjektiivne ja igal inimesel erinev, siis peab advokaat sageli minema oma südametunnistusega vastuollu, kuna seadus teda selleks kohustab. Advokaadil on kohustus kaitsta oma klienti ja lähtuda kliendi parimast huvist. Kliendiks oleva advokaadi klientide huvidest lähtumine tuleb jätta tahaplaanile. Kohus rõhutab, et konfidentsiaalsuskohustuse rikkumine on põhimõtteliselt lubatav üksnes selliste kuritegude ärahoidmiseks, millel on ühiskonna jaoks väga rasked tagajärjed. Vastupidisel juhul kaotaks advokaadi elukutse oma usaldusväarsuse ja seaks ohtu õiglase ja ausa õigusemõistmise.

Kohus ei nõustu Hendrik Õiglase arusaamaga sellest, et südametunnistusele tuginemine õigustaks konfidentsiaalsuskohustuse rikkumist. Samas nõustub kohus, et Hendrik Õiglane lähtus heast usust ja headest kommetest. Kohus võtab seda arvesse, kui karsitust kergendavat asjaolu. Kohus on veendunud, et Hendrik Õiglase tegu ei olnud omakasupüüdlik, mistõttu ei ole vajalik rangema karistuse kohaldamine. Hendrik Õiglane on tunnistanud oma süüd ja seda puhtsüdamlikult kahetsenud.

Kohus võtab arvesse ka Arto Uljase võimallikku süüd. Kohus selgitab, et Arto Uljasel on advokaadina kohustus hinnata oma tervislikku seisundit ja vajadusel loobuda õigusteenuse osutamisest klientidele, kui tema tervislik seisund ei võimalda lähtuda kliendi parimatest huvidest.

Kohus jätab menetluskulud Hendrik Õiglase kanda. Kohtuotsuse peale võib esitada apellatsiooni seaduses sätestatud korras.

12. klass

I koht

Erinevad valikud, üks elu

Aveli Tättar, Valga Gümnaasium

Juhendaja Annemarie Gerassimov

ANU ESINDAJA ARGUMENDID JA NÕUDED:

Lugupeetud kohus ja austatud vastaspool! Meie ees seisab tõsine valik, raske otsus, mis määrab ühe noore ja andeka inimese saatuse. Ma räägin Teile täna Anust, erilisest inimesest, kelle unistuse täitumisel võime näha uut säravat tähte meie riigi, õigusriigi juriidilises taevas.

Anu südamesooviks on saada advokaadiks, ta on näinud vaeva: raske lapsepõlve ja teismeea kiuste lõpetas ta gümnaasiumi nii edukalt, et pääses vaatamata tihedale konkursile õigusteaduskonda. Ta õppis ning unistas suurelt. Peale õigusteaduskonna edukat lõpetamist leidis ta töö advokaadibüroos, kus mõistis, et kõik, mida ta ihaldab, on siinsamas, vaid eksami kaugusel. Ta õppis ning sooritas advokaadieksami kirjaliku osa suurepärase tulemustega, võiks isegi öelda, et erakordselt silmapaistva tulemusega.

Aga siis hävitas advokatuuri kutsesobivuskomisjon noore inimese tuleviku ühe suletõmbega või õigemini guugeldades, leides, et Anu minevik ja olevik on täis kahtlasi tegusid, ta pole aus ega austa õiguskorda. Nimelt on Anu liitunud Facebook`is avaliku grupiga „Kanepi legaliseerimise pooldajad“ ja teinud sinna postitusi, milles andis nõu, kuidas käituda, kui politsei kahtlustab kedagi narkootilise aine omamises.

Advokatuuri kutsesobivuskomisjon ei märganudki oma eelarvamustes, et Anu on vastupidi nende seisukohale ääretult aus ja vapper - ta tunnistas komisjonile julgelt, et 15-aastasena jäi ta teismeea kasvuraskuste, tormakuse ja iseenda leidmise keerukal ajal politseile vahele kanepi tarvitamisega. Süüdimõistmist ja karistust siiski ei järgnenud. Veelgi enam, ta tunnistas üles teo, millest keegi ei teadnud - Anu võltsis 17-aastasena dokumenti, et pääseda ihaldatud peole.

Austatud kohus! Ma juhin Teie tähelepanu asjaolule, et Eesti Vabariigi põhiseaduse § 22 lõige 1 sätestab, et kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. See on süütuse presumptsioon. Tundub, et advokatuuri kutsesobivuskomisjon kui põhiline selle sätte eestvõitleja on selle põhimõtte unustanud. Anu kohta pole jõustunud süüdimõistvat kohtuotsust ega mingi muu õiguskaitseasutuse jõustunud otsust mõne süüteo toimepanemise kohta. Karistusregistris puuduvad nii arhiveeritud kui ka kehtivad karistused. Lugupeetud kohus! Internet ja Google ei saa ega tohi kunagi muutuda süüdimõistva kohtuotsuse aseaineks! Seda ideed kannab endas ka Euroopa Kohtu otsus nr c-131/12, mille kohaselt on meil “õigus olla unustatud”.

Ja kes meist poleks varajases nooruses eksinud, sooritanud tegusid, mis täiskasvanuna just uhkust tunda ei võimalda! Nii juhtus ka Anuga ning tema kaitsjana ma leian, et õigus poleks õiglane, kui

täna, pea 10 aastat hiljem neid nooruse mõtlematuid tegusid talle ette heidame. J. K. Rowlingu raamatus: „Harry Potter ja tulepeeker“, Albus Dumbledore, Sigatüüka Völukunstimkooli direktor on öelnud kuldsed sõnad: „Just meie valikud ja mitte niivõrd meie võimed näitavad, kes me tegelikult oleme“. Ka Anu tegi valiku, ta valis õiguskuuleka tee, kuigi tegi seda vanemana, mitte nooremna. Veelgi enam, ta valis tee, et aidata tulevikus õigusega pahuksisse sattunud inimesi, ta valis advokaadi elukutse. Lugupeetud kohus! Palun aidata selle unistuse täitumisele kaasa ja rahuldada meie nõue: tühistada advokatuuri kutseobivuskomisjoni otsus, tunnistada Anu sobivaks nii teadmistelt kui ka isikuomadustelt ning võimaldada tal saada advokatuuri liikmeks.

ADVOKATUURI KUTSEOBIVUSKOMISJONI SEISUKOHT:

Austatud kohus ja vastaspool! Unistada võib ju suurelt, kuid advokatuur peab oma tegevuses lähtuma lisaks seadustele ka eestilistest tõekspidamistest ning ühiskonna ootustest advokaatidele.

Advokatuuriseaduse § 23 lõike 1 punkt 5 kohaselt peab advokatuuri liikmeks võetav isik olema aus ja kõlbeline ning advokaaditööks vajalike võimete ja isiksuseomadustega, seega advokatuuri kutseobivuskomisjoni eesmärgiks ei ole mitte inimese mahategemine, vaid hindamine, kas vastav inimene sobib advokatuuri liikmeks või mitte - kas konkreetne advokaadiks pürgiv isik on aus ja kõlbeline, kas ta oskab pidada ametisaladust jne.

Advokatuur möönab, et eksami sooritas Anu suurepäraselt, kuid ainuüksi seadusesätete hea tundmine ei tee igast isikust automaatselt head advokaati. Hea advokaat peab lisaks võrratutele õiguslastele teadmistele olema ka väga hea otsustus- ja analüüsivõimega ning loogilise mõtlemisega. Lisaks peab ta suutma end väljendada väga hästi nii kõnes kui ka kirjas, olema korrektne ja täpne. Selle kõige puudumist ei saa me Anule ette heita, kuid on veel miski, mis ei tohi puududa hea advokaadi kuuereväärilt: ülitähtsad on ausus ja kõrge moraal. Need on sellised kvalifitseerivad tunnused, mille puhul ei saa advokatuur rahulduda üksnes karistusregistrist nähtuvaga, st sobivuse hindamisel ei saa piirduda vaid teadmisega sellest, kas isiku suhtes on või ei ole jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. Paraku iseloomustavad inimest just kõige enam tema teod, nii head kui ka halvad.

Austatud kohus ja lugupeetud Anu ja tema kaitsja! Karistusseadustiku § 33 kohaselt on Eesti Vabariigis süüvõimelised juba 14-aastased isikud, seega on nii vanad isikud võimelised oma tegudest aru saama ja neid juhtima, tegema valikuid hea ja halva vahel. See valikuvõimalus oli ka advokatuuri hinnangul Anul ning me nõustume siinkohal Anu kaitsja poolt viidatud kirjandustegelase seisukohaga, et just meie valikud ja mitte niivõrd meie võimed näitavad, kes me tegelikult oleme.

Just mitte niivõrd Anu võimed, vaid tema valikud näitavad, kes ta tegelikult on - Anu ei rikkunud õiguskorda mitte ühe korra ja ettevaatamusest, vaid korduvalt ja teadlikult. Seega Anu käitumine, olenemata sellest, et ametlik menetlus algatati vaid ühe süüteo puhul, näitab, et ta ei austa õiguskorda ning ei ole seega piisavalt kõlbeline advokaadi kutsenimetuse kandmiseks.

Advokatuuri kutseobivuskomisjon on ühel meelel selles, et advokatuuri liikmeks ei saa olla isik, keda on kas või alaealisena tabatud narkootikumide tarvitamiselt - see rikuks avalikkuse silmis advokatuuri maine. Lisaks on advokatuuril kui advokaatide omavalitsuslikel põhimõtetel tegutseval avalik-õiguslikul kutseühendusel autonoomne otsustusõigus selle üle, keda võtta advokatuuri liikmeks ja keda mitte.

Eeltoodu alusel palume jätta Anu nõue rahuldamata.

KOHTU SEISUKOHT:

Kohtu hinnangul ei vaidle pooled selle üle, kas Anu on minevikus sooritanud kaks õigusrikkumist, millele ei järgnenud õiguslikke tagajärgi, või kas Anu sooritas advokatuuri advokaadi kutseeksami. Pooltevaheline vaidlus seisneb selles, millistest ja kui kaugelt ajas tagasiulatuvatest kriteeriumitest lähtuvalt võib advokatuuri kutsesobivuse komisjon otsustada advokaadiks pürgiva isiku kutsesobivuse üle.

Eesti Vabariik on õigusriik ning kõik inimesed ja institutsioonid peavad juhinduma oma tegevuses põhiseadusest ja seadustest ning silmas pidama põhiseaduse § 12 lõiget 1, mis ütleb, et kõik on seaduse ees võrdsed! Seega advokatuur kui avalik-õiguslik juriidiline isik ja õigusriigis kehtivate põhimõtete kindlustaja on kohustatud järgima seadust, eelkõige põhiseadust, nii oma sise- kui ka välissuhetes, ning seega puudub advokatuuril ainuisikuline otsustusõigus selle üle, keda võtta advokatuuri liikmeks ja keda mitte.

Põhiseaduslikele printsiipidele tuginedes on kohus seisukohal, et advokatuuri kutsesobivuse komisjon võib advokaadiks pürgivate isikute hindamisel lähtuda vaid objektiivsetest ja kontrollitavatest kriteeriumitest ning seda ka isiksuseomaduste puhul. Ausust, kõlbelisust, eetilistust on võimalik kontrollida nii karistusregistri kannetega kui ka tööandjate-koolide poole pöördumisega iseloomustuse saamiseks ning võimalike distsiplinaarmenetluste kohta teabe hankimiseks. Toimepandud süütegude olemasolu tõendab vaid sellekohane kanne karistusregistris ning kohus on seisukohal, et seda ei saa õigusriigis mingil tingimusel asendada guugeldamine - põhiseaduse § 22 lõige 1 sätestab süütuse presumptsiooni: kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. See printsiip kehtib ka Anu ja advokatuuri suhetes ning sellest kõrvalekaldumine on lubamatu. Kohtule esitatud tõenditest ei nähtu, et Anu suhtes oleks jõustunud süüdimõistev (kohtu)otsus mõnes süüteos!

Kohus juhib advokatuuri tähelepanu ka sellele, et Anule ei või ette heita ka asjaolu, et ta ise ei avaldanud komisjonile alaealisena toimepandud õigusvastaseid tegusid. Põhiseaduse § 22 lõige 3 kehtestab põhimõtte, et kedagi ei tohi sundida tunnistama iseenda vastu. Advokatuur on ka selle printsiibi vastu eksinud, kui guugeldamise abil Anule tema minevikku ette heitma hakkas ja seeläbi Anu enda vastu tunnistama sundis. Tõsi, sel teel hangitud teave korduvate õigusrikkumiste kohta võib tõstatada küsimuse isiku suhtumisest õiguskorda ning viidata võimalikele isiksuseomadustele, nagu ebaausus, vastutustundetus, ebausaldusväärsus jne. Kuid süüteod üldjuhul aeguvad. Seega saab järeldada, et kui Anule saaks isegi mingil tingimusel ette heita alaealisena toime pandud seaduserikkumist, siis oleks see aegunud nii Eesti karistusseadustiku kui ka Euroopa Kohtu otsuse nr c-131/12 "õigus olla unustatud" alusel.

Kohtule esitatud tõenditest saab kohus järeldada vaid seda, et Anu on täisealisena olnud õiguskuulekas, vastutustundlik ja aus ning seega puuduvad õiguslikud alused tema advokatuuri liikmelisuse välistamiseks.

Eeltoodu alusel rahuldab kohus Anu taotluse ja tühistab advokatuuri kutsesobivuskomisjoni otsuse ning asendab selle kohtu otsustusega Anu Eesti Advokatuuri liikmeks nimetada.

12. klass

II koht

Õigus teise eest otsustada

Karl-Andero Mere, Hugo Treffneri Gümnaasium

Juhendaja Aare Ristikivi

Kolmeaastane Anni on viibinud lastekodus ühe aasta. Tal on raske nahahaigus, mis vajab pidevat hoolt ning mille ravi on kulukas. Teda on kord kuus käinud vaatamas ja temaga mängimas Katrin, tema kolmeteistaastane õde, kes elab oma vanaema Maimuga. 69-aastaselt Maimul on halb tervis ning mittepiisavad finantsilised võimalused Anni ülalpidamiseks. Annit soovivad lapsendada 37-aastased väliseestlastest Kati ja Mart, USAs elav abielupaar. Kuu aega tagasi määrati vanaema Maimu Katrini eestkostjaks, millega seoses makstakse talle rahalist toetust. Nüüd taotleb Maimu enda määramist ka Anni eestkostjaks. Oma seisukohad seoses eestkoste seadmise menetlusega on esitanud Anni huvide kaitseks määratud advokaat Ants ning valla sotsiaaltöötaja.

ADVOKAAT ANTSU ARGUMENDID

Olen seisukohal, et Anni määrataks kasulapseks USA-s elavale abielupaarile Kati ja Mart, kes on võimelised pakkuma väikelapsele vajalikku hoolt. Mart töötab nahaarstina, järelkult leiaks ta oma teadmistele toetudes Anni nahahaigusele parima võimaliku ravi. Lisaks on USA-s Annile paremad paranemisväljavaated kui Eestis, sest siinsed ravivõimalused on USA omadest kehvemad. Kuna Kati on kodune, on tal võimalik Annile pühendada väikelapse eest hoolitsemiseks tarviliku koguse oma ajast. Samuti ei oleks kasuvanemate suhtlemine Anniga ning talle võõra riigi keele selgeks õpetamine keeruline, kuna Kati ja Marti kodune keel on eesti keel ning Anni on kõigest kolmeaastane. Kohanemine kasuvanematega ei tekitaks Annile suuremaid raskusi kui vanaema Maimuga, kuna viimane pole Annit lastekodus viibimise ajal kordagi küllastanud. Maimu ei saaks ka, tulenevalt oma vanusest ja halvast tervisest, kahe lapse kasvatamisega hakkama. Neli aastat tagasi toimunud puusaoperatsioonist tulenev asjaolu, et Maimu üksnes karguga käia saab, seaks Anni haridustee suurde ohtu. Maimul oleks tarvis üksi koju toimetada toitu kolme inimese tarvis ning lisaks Anniga lasteaeda, kooli ja koju jalutada. Veelgi enam raskendab Maimul laste eest hoolitsemist fakt, et lapsed on väga erinevates vanustes. Mõlemad vajavad erisugust kasvatust vastavalt oma vanusele. Maimu vanaduse ja halva tervise tõttu on liiga tõenäoline, et ta ei ole võimeline kogu Anni lapsea vältel tema eest hoolitsema ning PKS § 182 lõikega 1 eestkostjale kohaldatud PKS § 124 lg 1 kohustusi täitma, milleks on tema järele valvata ja tema viibimiskohta määrata ning lapse igakülgse heaolu eest muul viisil hoolitseda. Kui Maimul ei oleks võimalik enam Annit lasteaeda viia, muutuks Anni sotsiaalselt väheaktiivseks ning jääks ilma ka lasteaedades läbitavast kooliks ettevalmistuse programmist. Veelgi katastroofilisemalt mõjuks lapse arengule koolitee poolelijäämine. Lisaks pean kahtlaseks asjaolu, et Maimu soovis eestkostjaks hakata alles siis, kui sai teada rahalisest toetusest, mis sellega kaasneb. Üks põhjustest, miks Maimu ei võtnud Annit enda eestkostetavaks pärast tema vanemate surma, oli Maimu halb tervis.

VALLA SOTSIAALTÖÖTAJA ARGUMENDID

Olen seisukohal, et Anni eestkostjaks määrataks vanaema Maimu. Anni 13-aastane õde Katrin elab Maimu juures ning õdede vahel on säilinud tugev side, kuna Katrin on iga kuu käinud Annit lastekodus külastamas ja temaga mängimas. PKS § 127 lg 3 kohaselt hoidutakse lapsendamist otsustades võimaluse korral õdede ja vendade lahutamisest. Anni lapsendamine USAs elavate isikute poolt ning USAsse elama minemine tähendaks õdede igavest suhtekatkestust ning selleks ajaks, kui Anni on juba piisavalt vana, et Katriniga suhelda, ei mäletaks enam Anni Katrinit. Sellisel juhul jääb Katrinile vaid üks pereliige, halva tervisega vanaema Maimu. Viimase lahkumine tähendaks Katrinile täielikku hülgamist oma pereliikmete poolt ning ta jääks üksi. Kui Anni on juba pikemat aega USAs elanud, oma kasupere ja ümbritseva keskkonnaga kohanenud, on üsna ebatõenäoline, et Anni Eestisse naaseb ning tema ja Katrini vaheline suhe taastub. Lisaks on Maimu saanud Katrini kasvatamisega, vaatamata oma terviseprobleemidele, suurepäraselt hakkama, mistõttu võib eeldada, et saab hakkama ka Anni eest hoolitsemisega. Kuna Maimu on pensionär ning tööl ei käi, Katrin on juba 13-aastane, suhteliselt iseseisev ning käib koolis, jääb vanaemale palju aega Anni eest hoolitsemiseks. Katrin on juba ka piisavalt vana, et Anni hooldamisel vanaemale abiks olla.

KOHTUOTSUS

Kohus, kuulanud ära mõlema osapoolde seisukohad, leiab, et Annile paremate elutingimuste ja kasvatuse tagamiseks määratakse tema uuteks vanemateks Kati ja Mart. PKS § 151 kohaselt, mis ütleb, et alla 10-aastase lapse lapsendamisel tuleb arvestada ka lapse soovi, kui lapse arengutase seda võimaldab, pole antud juhul võimalik Anni noore vanuse ja arengutaseme tõttu tema enda soovi arvestada. Arvestades asjaolusid, et Mart on nahaarst, Kati kodune ning USAs paremad ravivõimalused, leiab kohus, et Annil on nende juures paremad tingimused raviks ja üleskasvamiseks kui Maimu juures. Kohus nõustub ka Antsu argumentiga, et kasuperega kohanemine oleks Annile sama raske kui vanaemaga Maimuga, kuna Maimu ja Anni vahel side puudub ning kasupere suhtleb kodus eesti keeles. Kohus mõistab, et PKS § 127 lg 3 kohaselt ei peaks õdesid lahutama, kuid peab muude Anni huvide kaitsmist olulisemaks õdedevaheliste sidemete säilitamisest. Otsus võib küll Katrinile negatiivselt mõjuda, kuid on mõlema tüdruku huvides, kuna Maimul oma tervise tõttu oleks väga raske korraga mõlema lapse eest hoolitsemisega hakkama saada. Sotsiaaltöötaja oletus, et Katrin saab aidata Anni eest hoolitsemisega, on vastuolus PKS § 179 lg 3-ga, mille kohaselt ei või eestkostja oma kohustuste täitmist kolmandale isikule panna, eriti alaealisele, kellel on paralleelselt koolikohustus. On üleloomulik eeldada, et 13-aastane laps niisuguse kohustustekoormaga toime tuleks. Arvatavasti on Katrinil ka vaja abistada oma haiget vanaema igapäevaste tegevuste juures. Kohus ei arvesta ka sotsiaaltöötaja argumenti, et Maimu sai Katrini kasvatamisega suurepäraselt hakkama, kuna 13-aastane laps on tunduvalt iseseisvam 3-aastasest. Kohus peab lapsendamist Anni huvidest lähtuvalt vajalikuks ning Marti ja Katit sobilikuks kasupereks Anni lapsendamiseks PKS § 127 lg 1 kohaselt, mis ütleb, et lapsendada on lubatud, kui see on lapse huvides vajalik ning on alust arvata, et lapsendaja ja lapse vahel tekib vanema ja lapse suhe. Lapsendajat valides arvestatakse tema isikuomadusi, suhteid lapsendatavaga, varalist seisundit ja võimet täita lapsendamissuhtest tulenevaid kohustusi, samuti võimaluse korral lapse vanemate eeldatavat tahet. Otsustamisel arvestatakse võimaluse korral ka lapse üleskasvatamise järjepidevuse vajadust ning tema rahvuslikku, usulist, kultuurilist ja keelelist päritolu.

12. klass

III koht

Õigus teise eest otsustada

Grete Uudeküll, Tamsalu Gümnaasium

Juhendaja Maie Nõmmik

Anni on kolmeaastane raske nahahaigusega lastekodus elav tüdruk, kelle vanemad hukkusid aasta tagasi autoõnnetuses. Annil on kolmeteistaastane õde Katrin ning kuuekümne üheksa aastane vanaema Maimu. Vanaema Maimu on hetkel eeskostjaks Katrinile. Kuu aega pärast Katrini eeskostjaks saamist sai vanaema Maimu teate, et väliseestlastest abielupaar soovib Annit lapsendada. Seepeale taotles vanaema Maimu enda määramist ka Anni eeskostjaks.

ANNI HUVE ESINDAVA ADVOKAAT ANTSU SEISUKOHT:

1. Anni on väikelaps ning vajab hoolitsevat perekonda, kodu ja oma haigusele parimat ravi. Seda suudavad temale kõige paremini pakkuda Ameerika Ühendriikides elavad Kati ja Mart. Mart töötab nahaarstina ning tal on vajalikud teadmised ja võimalused Anni haiguse raviks. Kati on seevastu kodune ning saaks Anni eest hoolitseda kogu aeg, see aitaks Annil välisriigis ka paremini kohaneda.
2. Anni haiguse raviks on parimad võimalused just USAs - sealne tehnoloogia on parem, ravimisvõimalused suuremad ning arstid kogenumad kui Eestis. Tõsiasi on, et paljud head arstid on Eestist lahkunud, Haigekassal ei ole sageli raha uute ja paremate ravimite kompenseerimiseks inimestele, eriarsti juurde pääsemisest tuleb vahel kuude kaupa oodata. Mart on USA-s hästitasustatud arst ja just Annile vajaliku erialaga.
3. Antud olukorras, kus Annit soovivad lapsendada Kati ja Mart ning Anni eeskostjaks soovib saada vanaema Maimu, on Anni jaoks kõige õigem minna USA-sse Kati ja Marti juurde ka seepärast, et Maimu ei soovinud üle aasta Anni eeskostjaks hakata ega teda enda hoole alla võtta. Saades aga teada, et Annit tahetakse lapsendada, taotles ta kohe enda määramist Anni eeskostjaks. On küsimus, miks vanaema Maimu soovib Anni eeskostjaks hakata alles nüüd. Varem leppis ta sellega, et Anni elab lastekodus ja Katrin, kes on juba nii vana, et võib vanaema aidata, tema juures. Kas ta saaks hakkama kahe lapse eest hoolitsemisega, kellest üks on alles väike?
4. Probleemiks on see, et Katrin sai Annit lastekodus vaatamas käia siis, kui soovis. Nii säilis tihe emotsionaalne side kahe õe vahel. Kui aga Anni lapsendaks USA-s elav pere, siis on Anni külastamine Katrini jaoks esialgu võimatu ning perekondlikud suhted on kerged lõppema, kuna Anni on veel nii noor.
5. Vanaema ei võtnud Annit enda juurde kohe elama, kuna algselt ei oleks vanaema enda sõnul väikelapse kasvatamisega hakkama saanud. Vanaema on halva tervisega, tal on kõrgvererõhutõbi

ning puusaoperatsioonist sõltuvalt liigub karguga, pikki jalutuskäike ta teha ei saa. Samuti olid vanaema sõnul tema finantsilised võimalused väikesed. Hoolimata eestkostel laste eest saadavast toetusest, napiks perel ka edaspidi raha. Samas, mida suuremaks lapsed kasvavad, seda rohkem raha kulub riieale, toidule, laste huviaharidusele jne. Vanaema vajab raha ka ravimite ostmiseks endale.

6. Vanaema Maimu elab pisikeses ühetoalises korteris, mis on kahe lapse kasvatamiseks kitsas – lapsel peab olema mänguruumi. Katrin vajab samal ajal koolitöö jaoks rahulikku ja vaikset keskkonda.
7. Väike laps vajab kehalist arengut soodustavat liikumist, Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse § 8 kohaselt on lapsel õigus elule ja arengule, kuid vanaemal oleks pea võimatu Anniga väljas käia, teda huviringidesse viia.
8. Vanaema pole Annit kordagi vaamatas käinud, olenemata sellest, et lastekodu asub samas linnas, järelikult vanaemaga Annil sellist emotsionaalset sidet pole nagu Annil Katriniga. Anni jaoks on praktiliselt võõra vanaema juures kohanemine samaväärne Kati ja Mardi juures kohanemisega. Kati ja Mart koos Anniga moodustaksid ka ideaalse traditsioonilise pere, kus lapsel on nii isa kui ema.
9. Mardi ja Kati kodune keel on eesti keel. Nii säiliks ka Anni identiteet, ta saaks vähemalt kodus rääkida eesti keelt. Kuna Anni on kõigest kolmeaastane, ei oleks tal välisriigis kohanemine raske.

VALLA SOTSIAALTÖÖTAJA SEISUKOHT

1. Perekond on vanemate ja nende laste, tihtipeale ka laiemas mõttes vere- või hõimusugulaste kooseluvorm. Antud juhul on kodanikud Maimu ja Katrin kolmeaastase Anni veresugulased, ning perekonda ei tohiks lõhkuda.
2. Katrini ja Anni vahel on säilinud tugev side, Katrin on Annit külastanud kord igas kuus aasta jooksul ning temaga alati mänginud ja suhelnud. Eesti Vabariigi põhiseaduse §27 järgi on perekond kui rahva püsimise ja ühiskonna alusena riigi kaitse all. Perekond on kohustatud hoolitsema oma abivajavate liikmete eest. Seepärast on tervitatav vanaema Maimu otsus võtta oma eestkoste alla ka Anni.
3. Katrin oleks Maimule Anni kasvatamisel suureks abiks, käiks Anniga õues pikematel jalutuskäikudel ning mängiks temaga. Seega oleks tagatud Annile normaalseks arenguks vajalikud tingimused.
4. Siiaamaani on Maimu saanud oma lapselapse Katrini kasvatamisega suurepäraselt hakkama – seda kinnitab valla sotsiaalosakond, kes on seda peret pidevalt jälginud ja kellel on võimalus neid vajaduse korral edaspidi toetada vallale sotsiaalkulutusteks riigi poolt eraldatava rahaga. Kuna kõrgvererõhutõbi on krooniline haigus, siis suure osa vanaemale vajalikest ravimitest maksab kinni Haigekassa.
5. Maimu ei saanud Annit vaatamas käia tulenevalt oma nelja aasta tagusest puusaoperatsioonist. Kui Anni elaks koos vanaemaga, siis tekiks nende vahel ka tugevam side. Maimu võttis ainult Katrini enda hoolealuseks, arvestades oma aastatagust halba tervist, kuid nüüd on Maimu tervis paranenud ning Anni eest hoolitsemine oleks Maimu jaoks võimalik.

6. Kuna isikud, kes soovivad Annit lapsendada, elavad välismaal, võivad Anni perekondlikud suhted Katrini ja Maimuga lõppeda. Perekondlikud suhted peaksid väikelapse ja tema veresugulaste vahel jätkuma. Ei ole ka kindel, kas Kati ja Mart suudavad olla armastavad vanemad võõrale lapsele. On võimalik, et nad ei saa hakkama. On olnud juhuseid, kus lapsendajad tahavad lapsest uuesti loobuda.
7. EV perekonnaseaduse § 147 lõike 3 alusel hoidutakse lapsendamist otsustades võimaluse korral õdede ja vendade lahutamisest. See on veel üks põhjus, miks Anni eestkostjaks ja kasvatajaks peaks olema vanaema. Kati ja Mart tahaksid lapsendada Annit, mitte mõlemat õde. Seega palun rahuldada kodanik Maimu soov Anni eestkostjaks hakata.

KOHTU OTSUS

Kohus otsustab, et Anni jaoks on hetkel tema arenemise ja tuleviku jaoks parem, kui vanaema ei määrata Anni eestkostjaks. See võimaldab Katil ja Mardil Anni lapsendada.

Lähtutud on järgmistest kaalutlustest:

1. Kohus teeb otsuse Eesti Vabariigi perekonnaseaduse § 123 alusel lapse huvidest juhendatuna. Arvestada tuleb lapse üleskasvatamise järjepidevuse vajadust ning tema rahvuslikku, usulist, kultuurilist ja keelelist päritolu. Kati ja Mardi kodus räägitakse eesti keelt. Anni saaks USA-s kvaliteetset ravi. Elatustase on USA-s parem kui Eestis.
2. Alaealise lapse eestkostjat valides arvestatakse tema isikuomadusi, varalist seisundit ja võimeid eestkostja kohustusi täita, eestkostja õigusi taotleva inimese suhteid lapsega, kelle üle eestkostestatakse. Vanaemal ei ole praegu eriti lähedasi suhteid Anniga, nad ei ole aasta aega kohtunud. Vanaema ainus sissetulek on pension, väiksed lastetoetused ja laste eestkostetoetus. See ei kataks kõigi pereliikmete vajadusi. Materiaalne olukord Kati ja Mardi peres oleks parem. Arsti sissetulek USA-s on kõrgem vanaema pere võimalikest sissetulekutest Eestis. Ka Anni ravi oleks paremini tagatud USA-s. EV perekonnaseaduse §165 lõige 6 näeb ette, et lapsendamine Eestist teise riiki on lubatud juhul, kui lapse eest ei ole võimalik vajalikul määral hoolitseda Eesti Vabariigis.
3. Vanaema Maimu ei suudaks tõenäoliselt hoolitseda Anni eest kuni Anni täisealiseks saamiseni. Kindlasti teeks ta kõik endast oleneva, et lastel oleks turvaline kodu ja pakuks neile vajalikku hoolitsust, aga vanus teeb oma töö. Võimalik, et vanaema vajab varsti ise teiste abi üha rohkem. Sel juhul jääks liiga suur koorem ja vastutus Katrini õlgadele, kellel ei ole veel põhikoolgi lõpetatud. EV põhiseaduse §37 ja laste õiguste konventsiooni järgi on lastel õigus haridusele. Katrinil on kohustus vähemalt põhikool lõpetada. Peale selle on lastel õigus puhkusele. Seda aega jääks Katrinil Anni ja vanaema eest hoolitsemise tõttu väga vähe.
4. Kui Kati ja Mart saavad õiguse Anni lapsendada, siis oleks õiglane ja inimlik, kui nad leiaksid võimaluse hoida alles Anni sidemed vanaema ja Katriniga, näiteks vähemalt kord aastas Eestis külas käies, interneti teel suheldes. Kokkuvõttes on ikkagi raske otsustada, kas lapsele on rohkem vaja lähedaste armastust või siis võõrsil materiaalselt heaolu. Jääb loota, et Kati ja Mart suudavad pakkuda mõlemat - nii vanemlikku armastust kui heaolu ning säilitavad sidemed Anni õe ja vanaemaga.

Erinevad valikud, üks elu

Ilja Tihhomirov, Narva Humanitaargümnaasium

Адвокат- одна из древнейших профессий в истории человечества. Как отмечал русский юрист и историк права польского происхождения Е. В. Васьковский, «... первыми юристами в Риме были патроны. В лице их совмещались две профессии: юрисконсультов и адвокатов». Примерно в то время и возникла в вышеперечисленных кругах знаменитая фраза «Legum servi esse debemus, ut liberi esse possimus» (Мы должны быть рабами законов, чтобы могли быть свободными). Как утверждал Ф.М. Достоевский (автор легендарного роман «Преступление и наказание»), адвокат- это нанятая совесть.

Эта работа- призвание. Помимо банального умения разрешать юридические конфликты, адвокат также является честным и высокоморальным лицом, обладает необходимыми для работы адвокатом способностями и личностными качествами, согласно статье 23 «Закона об адвокатуре».

Именно на этой почве и возникают периодически конфликты между экзаменаторами и экзаменуемыми при испытании для вступления в члены адвокатуры.

АНУ

Во мне всегда было стремление защищать страждущих во имя торжества закона. Считаю, что адвокат- моё призвание. Семь лет жизни я отдала подготовке к своей профессиональной деятельности. От того, чтобы моя мечта стала явью, меня отделяло лишь вступление в члены адвокатуры. Письменный экзамен я сдала на «отлично», оставалось лишь собеседование. Каково же было моё удивление, когда я узнала, что комиссия посчитала меня недостойным кандидатом и отказала в принятии в члены адвокатуры. Аргументация удивила меня ещё больше: комиссия посчитала, что ошибки, совершённые мною более пяти лет назад, про которые я добровольно и честно рассказала на собеседовании, показывают моё несерьёзное отношение к закону.

Главные доводы экзаменаторов основывались на нарушениях законов, которые не были зафиксированы документально, да и срок давности по ним истёк. Когда я поддалась гнёту своей тогдашней компании и попробовала марихуану, мне было всего лишь 15 лет. По закону я была ещё ребёнком, и я не понимаю, как в современном демократическом мире ошибки ребёнка могут повлиять на его взрослую сознательную жизнь? Именно по этой причине я обращаюсь к суду с просьбой решить данный конфликт и изменить решение комиссии. Взываю к Вашему благоразумию и мудрости, уважаемый суд.

ГЛАВНОЕ ИЗ РЕЧИ АДВОКАТА

Позволю себе напомнить суду известные слова Л.Вовенарга: «Прежде чем нападать на злоупотребление, нужно взвесить: можно ли устранить причины?» Вероятно, уважаемый обвинитель невнимательно ознакомился с деталями рассматриваемого дела и упустил главное. В своей речи я также буду руководствоваться исключительно фактами, которых, к слову, у меня больше.

1. Молодые люди собираются в будущем стать инфотехнологами, поэтому их интерес к приемам программирования закономерен, его даже можно назвать профессиональным. Как еще может совершенствоваться ученик, если не знакомясь с работами мастеров? Где еще можно изучить реально работающие приемы программирования, как не на сайтах крупных эстонских предприятий?
2. Незаконного проникновения в компьютерную систему в обход кода не было, так как исходный код веб-страницы открыт для публичного доступа.
3. Администратор, безответственно разместивший пароль со своим именем пользователя, сам нарушил закон о конфиденциальности личных данных. Следует указать также, что на 3 электронное письмо с описанием своего открытия Лаури не получил никакого ответа от администратора. Проверяет ли этот человек свою служебную почту? Если да, то почему он никак не отреагировал? Счел информацию неважной? Напомним, что предприятие подало в полицию заявление только после публикации в СМИ! Налицо вопиющий факт безответственного отношения администратора к своим служебным обязанностям.
4. Если бы молодые люди изменили пароль из корыстных побуждений, они никогда не сообщили бы об этом администратору и Интернет-провайдеру, а воспользовались бы полученной информацией в личных целях. Однако они этого не сделали! Нельзя не отметить и тот факт, что Лаури ознакомился с данными своих родителей, а не посторонних людей, и этим и ограничился, что прямо свидетельствует о глубоко развитом этическом чувстве у наших подзащитных. Совершенно очевидно, мы не можем считать серьезным обвинение, основанное на том, что человек потенциально мог бы сделать, поскольку в этом случае кто из нас не преступник? В нашем демократическом государстве безусловно и безукоснительно действует презумпция невиновности (статья 22 Конституции Эстонской Республики), о существовании которой в полемическом запале, видимо, забыл уважаемый обвинитель.

КОЛЛЕГИЯ АДВОКАТОВ

Уважаемые коллеги, уважаемый кандидат! Мнение коллегии адвокатов в этом конфликте таково: кандидат, безусловно, великолепно владеет всеми необходимыми адвокатскими знаниями, письменный тест был сдан на «отлично», однако принять мы её не можем в члены адвокатуры.

Адвокат должен быть честным и высокоморальным лицом, обладать необходимыми для работы адвоката способностями и личностными качествами. Адвокат постоянно сталкивается с представителями преступного мира, оказывая им юридическую помощь, однако он не должен вставать с ними на одну ступень. Он оказывает им юридическую помощь, помогает им пользоваться своими правами, указанными в конституции и других законах. Но адвокат не становится их соучастником, т.к. помогает своим клиентам, подзащитным, используя только законные пути.

Снова вернёмся к нашему кандидату. В биографии Ану был эпизод, когда она присоединилась в социальной сети «Facebook» к публичной группе „Сторонники легализации конопли», где производила записи, в которых давала советы, как себя вести, если полиция подозревает вас во владении наркотическим веществом. Об этом сам кандидат не упоминал, а информация была получена по данным поисковой системы «Google». Таким образом, ставим под вопрос честность Ану, т.е. она умышленно утаила от комиссии вышеуказанный эпизод из ее жизни, который, однако, ярко характеризует отношение кандидата к морали и букве закона. В данном конкретном случае уважаемая Ану, по сути, стала соучастницей, т.е. она объяснила, как после совершения виновного деяния можно уйти от ответственности, таким образом, оказала моральную поддержку лицам, стремящимся в будущем совершить виновное деяние, таким образом выступив против закона, запрещающего приобретение, владение наркотиками, и оказалась на стороне наркоторговцев, рекламирующих свой товар и несколько не заботящихся о жизни и здоровье покупателей наркотиков. Указывает ли данный поступок на высокие моральные принципы кандидата? Мнение комиссии- нет, это аморально.

Вспомним ситуацию, о которой сообщила сама Ану, когда она не смогла устоять против морального давления своих товарищей на вечеринке и нарушила закон, употребив вместе с ними в компании наркотики, при этом пояснив, что это было в несовершеннолетнем возрасте.

Напомним, что возраст привлечения к уголовной ответственности- 14 лет. А кандидату на момент первого правонарушения было полных 15 лет, и Ану прекрасно понимала, что совершает противозаконное деяние. Но, попав в ситуацию выбора, сделала его в пользу нарушения закона, оправдывая свое поведение мнением большинства.

Был эпизод в жизни нашего кандидата, когда на нее не было никакого давления, но закон она всё же преступила- подделала важный удостоверяющий личность документ только для того, чтобы попасть на концерт. Это преступное деяние, оно было совершено кандидатом в деликтоспособном возрасте. Данная ситуация не нуждается в комментариях, на наш взгляд.

Кандидат утверждает, что совершенные ею виновные деяния были совершены в несовершеннолетнем возрасте и не были обнаружены правоохранительными органами. Проще говоря, кандидат в адвокаты нам говорит: «Не пойман- не вор!».

Адвокаты в своей практике часто сталкиваются с давлением со сторон клиентов, умышленно или по незнанию предлагающих адвокатам нарушить закон. По этой причине в коллегии адвокатов принимают лишь тех, у кого наблюдается высокий уровень правосознания.

Исходя из вышеизложенного, возникает вопрос: желая помочь клиенту, не преступит ли кандидат закон? Не бросит ли тень на своих добросовестных коллег, подвергнув сомнению не только свой, но и их профессионализм?

Ответ комиссии: отказать в принятии в члены адвокаты.

СУДЬЯ

Решение комиссии суд считает правильным.

Для получения звания адвоката кандидату необходимо сдать экзамен, состоящий из двух частей: письменный на знание права и собеседование. Первая часть кандидатом сдана на «отлично», по второй оценка неудовлетворительная, которую и оспаривает кандидат.

Цель второй части- собеседования- определить профессиональную пригодность кандидата, т.е. в ходе беседы оценить соответствие личных качеств кандидата требованиям профессии.

На собеседовании был установлен факт оказания Ану помощи лицам, задержанным полицией за хранение наркотиков, в виде советов этим лицам, как нужно себя вести, чтобы уйти от ответственности за данное деяние. О данном факте кандидат умолчала, и только после его оглашения решила рассказать еще о двух эпизодах совершенных ею виновных деяний, которые не были зафиксированы правоохранительными органами и, соответственно, не получили правовой оценки своевременно. Кандидат посчитала, что ввиду давности тех событий и ее несовершеннолетнего возраста, а также добровольного сообщения о них, ей будет дан шанс стать адвокатом, и честность посчитается за благородство.

Однако, комиссия по профессиональной пригодности посчитала, что, несмотря на добровольное сообщение кандидатом о совершенных ею виновных деяниях, её не следует принимать на столь ответственное место, объяснив это низким уровнем правосознания кандидата.

Итак, Ану сообщила, что в свои 15 лет она употребляла марихуану на празднике одноклассника. Это было зафиксировано полицией, и ей было объявлено предупреждение, т.е. она совершила виновное деяние-проступок.

Ану высказала мысль о том, что это была одна из ошибок молодости, она не была совершеннолетней, да и случилось это более семи лет назад. Однако по законодательству Эстонской Республики возраст привлечения к ответственности за совершение виновных деяний- 14 лет. На момент первого правонарушения Ану уже было 15. Можно сделать вывод, что у кандидата не выработалась мораль и внутренний стержень за детский период жизни.

Второй случай, о котором сообщила Ану, произошёл в её полных 17 лет. Желая попасть на выступление любимой певицы, она подделала свой паспорт. На концерте могли присутствовать лишь лица, достигшие совершеннолетнего возраста (18 лет). Также она отметила, что была рада невнимательности охранника, который не заметил подделку и не вызвал полицию. В этот раз она уже совершила преступление, а в высказывании кандидата виден лишь страх перед наказанием за совершённое преступление.

Имел место и ещё один важный факт в биографии Ану: она присоединилась в социальной сети «Facebook» к публичной группе „Сторонники легализации конопли», где производила записи, в которых давала советы, как себя вести, если полиция подозревает вас во владении наркотическим веществом. Об этом сама кандидатка не упоминала, а информация была получена по данным поисковой системы Google. Возникает два вопроса: какова истинная цель её становления адвокатом, и про какую честность она рассуждала, если умышленно скрыла от комиссии вышеуказанное деяние?

Суд считает, что комиссией было вынесено совершенно логичное и законное решение: отказать в приеме в члены адвокатуры. Ану имеет отличную теоретическую базу, но за период обучения в школе и на юридическом факультете Тартуского университета не выработалась у нее чувство правосознания и высокой морали.

Кандидат не может стать членом адвокатуры, однако это не является препятствием заниматься любимым делом, т.е. юриспруденцией в рамках работы юрисконсульта.

Õigus otsustada teiste eest ehk Kohtunik liivakella ees

Arette Kuuseväli, Tallinna Mustamäe Gümnaasium

Juhendaja Merle Raidma

On ühel vanaemal hingel mure: lapselapsi endale nii väga tahaks ta.
Kuid puus on valus, turjal aastad reas ja noorem lapselaps on haige ka.
Laps asub praegu lastekodus ja korra kuus tal vanem õde külas käib.
Ta vanaema? Kus? Miks küll ta ei tule? Ta huvi üles näitamas ei käi!
Ja siis, kui kuulis toetusrahast, mis noorem lapselaps tal sisse tooks,
memm jooksis ruttu kohtumajja, kui oleks välejalgne veel ja noor.
Küll nõudis valjult õigust ta, küll raha, sest temalt tulla arm ja hool.
Kuid juba oli jõutud temast ette ja kohtu abita ei lõpe lugu mitte.
Ameerikast on tulnud kiri, sest sealsel eesti perel soov nii tõsine:
neil kindel nõu on lapsendada Anni - see väike kolmeaastane.
Eestkostja kiidab. Nii kaoksiki mure, sest aitajad ju raviks last.
Seal ootaks Annit hooliv pere, kus isaks väga auväärt arst.
Ja mis siis teha? Kas Anni jätta
Eestisse või saata uude perre?
Kohtunikul mõtelda on vaja,
sest laps EI TOHI kannatada.

Nii mõistus kui ka sisetunne nüüd aitavad tal otsustada:
„On otsus üks, kuid lahutada kahte õde on pisut jõhker teha.“
Siis kohtuhoones laua taga ta vaatas üle faktiread ning kaalus.
Eks teisedki ju oota vastust, mis lapsele toob lõpuks saatus.
Siin kindlat rada õigustee me auväärt hoone kõrge laega saalis kulgeb,
et peagi kokku kutsutud on vaidluspooled ja sisse astub kohtunik nii julge.
Kõik vaikseks jäävad. Ta kõhib puhtaks oma hääle ja teatab selgelt otsuse:
„Laps tõesti endale saab uue pere, sest eakas vanaema juba väeti on
ja oma kalli õega kokku saanud ta oleks kuus ehk mõni kord.
Tal uues kodus arm ja hool ning uues riigis parem ravi.“
On meile tähtis teadmine, et Anni on nüüd selles peres,
kus südant, tahet, oskust, õnne toeks olla kõigis raskustes.

Loovtööde kategooria

Õigus teiste eest otsustada

Maria-Elisabet Jürgens, Tallinna Nõmme Gümnaasium

Juhendaja Indrek Riigor

Meie Anni veel vaid kolm,
kuid elust üle käind tal torm.
Ta isast-emast jäänud ilma
ja pisarad on tihti silmas.

On lastekodus olnud aasta,
nüüd äkki võimalus on saata,
ta uude perre kaugel maal,
kus tulevikul suurem kaal.

Kuid Annil on ka õde hea,
mis saab siis temast, me ei tea.
Ta mammaga nüüd elab koos
ja õekest külastab kord kuus.

Mis perest saab nüüd edasi?
Ei saa nad elada ju sedasi.
On vanaemal äkki soov,
nüüd ise lapse eest kanda hoolt.

Ta pole Annit aasta näinud
ja kordagi ka külastamas käinud.
On vanaemal puusas viga
ja kõrge on ka tema iga.

Või hoopis mängus omakasu,
kui riik nüüd lubanud on tasu?
Mis parim on küll Annile,
kui mõtlen tema elule?

Mart ja Kati, üle mere,
kingiks talle armsa pere.
Hoolitseks ja armastaks,
Anni nahahaigust tervendaks.

Eesti keelt nad räägivad,
Anni hooldusõigust väärivad.
Võimaldaksid talle kõike,
kasvõi õele küllasõite.

Kes peaks Annit hooldama?
Mart ja Kati, loodan ma.
Laps ju vajab isa, ema,
et tulevik tal oleks kena.

Mida arvab riiklik kohus?
Kellel õigus selles tohuva-pohus?
Kellega ta kokku kuulub,
kuhu elama ta suundub?

Me kohus nõuab sedasi,
Ameerikas ta elab edasi.
Las neiu sirgub suureks seal,
et kahetsema ei peaks eal.

On tulevik tal helge,
kui kodukorraldus on selge.
Ja saada võib veel terveks
ning elu kujuneda kergeks.

Olgu saatjaks eluteel,
Annil ikka rõõmus meel.
Uues peres kasva sa,
ära õde unusta!

„Astraea otsus“ kaasuse kohta „Advokaadi advokaat“

Aleksander Aare, Tallinna Tehnikagümnaasium

Juhendaja Marve Randlepp

Hendrik Õiglane : Hendrik õiglane eksis mitme paragrahvi vastu, olles ise teadlik nendest. Tema käitumist isegi võiks natuke nimetada „märterlikkuks“ kuna ta ohverdas oma enese heaolu, et Arto Uljase tulevased kliendid ei saaks kahju. Ta käitumine oli küll õilis, kuid samas eksis ta seaduse ees, olles advokaadina sellest teadlik.

Arto Uljas : Uljast vaevas kaks probleemi ta lahutus ning vaimne tervis. Need kaks on omavahel ka kergelt põimitud. Kuna Uljas tarbis ravimeid oma haiguse jaoks, siis võib eeldada, et ta on ka juba varem saanud diagnoosi. See probleem on esinenud tal varem ning lahutusega kaasnev stress võis seda lihtsalt tugevdada. Oma töö säilitamiseks ta ei tahtnud ta, et keegi ta mälu probleemist, mis juba häiris ta tööd, teada saaks. Sellise riski võtmisega oleks ta edaspidi võinud teha palju kahju oma klientidele ning võibolla ka õiglase kohtuotsuse saavutamisele.

Otsus : Kui Hendrik Õiglase tegevust õigeks nimetada, siis oleks see seaduse piiri peal hüplemine. Meedia võib seda võtta, et riik ei jälgi oma endi seadusi ja toetab omakohut. Samas kui ta käitumine valeks tunnistada, siis nähtakse seda õiglasliku käitumise mahasurumisena.

Kui Uljase süüdistus valeks tunnistada, ei teeks see ta elu üldse paremaks. Ta kaotaks oma töökoha, see omakorda suurendaks stressi. Sellega võib mälu probleemid hullemaks muutuda. Tööd ei ole, ravimite peale raha ka jääb vähe, suureneb tõenäsus et haigus muutub tugevamaks ja kontrollimatuks. Riigi töö pole aga inimese elu hävitada. Minu meelest võiks seda lahendada nii, et mõlemad osapooled ei saaks kahju. Seega pean õiglaseks anda Uljasele 6 kuud aega oma suhte probleemid korrastada ning oma haigusega tegeleda, garantiiga et ta töökoht säilib, kui ta saab sellega pärast saadud puhkust hakkama. Ning Õiglast ma ei premeeriks ega ka ei karistaks.



Loovtööde kategooria

Erinevad valikud, üks elu

Video on kättesaadav Riigikohtu koduleheküljel ja kohtute Youtube'i kanalis www.youtube.com/user/kohtud.

Juhendaja Helina Raal.

Tallinna Prantsuse Lütseumi 9. klass koosseisus:

Carmen Kala, Chris Efert, Marie Ojamaa, Heleri Rebane, Marcel Mäger, Lee Allikvere, Christopher Toomberg ja Liina Hints.

